

AJPPA

วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

สมาคมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

อาคารเรียนรวม ชั้น 5 โชน บี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เลขที่ 79 หมู่ 1 ต.พหลโยธิน

ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา 13170

โทร. 091-969-1539

E-mail: journal.ajppa@mcu.ac.th

วารสารวิชาการ
รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 พฤษภาคม-สิงหาคม 2562 Vol. 1 No. 3 September-December 2019

วารสารวิชาการ รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

ACADEMIC JOURNAL OF POLITICAL SCIENCE AND PUBLIC ADMINISTRATION

ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 พฤษภาคม-สิงหาคม 2562 Vol. 1 No. 3 September-December 2019

ISSN Print: 2822-065X, ISSN Online: 2822-0676

A
J
P
P
A

วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

สมาคมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Vol. 1
No. 3

วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

Academic Journal of Political Science and Public Administration

ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม 2562

จำนวนพิมพ์ : 10 เล่ม

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน

ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม

ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม

วัตถุประสงค์

วารสารฯ มีนโยบายรับตีพิมพ์บทความคุณภาพสูงในด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือคณาจารย์ นิสิต นักศึกษา และนักวิจัยทั้งในและนอกสถาบัน

ที่ปรึกษาวารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

พระเทพวัชรบัณฑิต, ศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระเทพพรเมธี, รศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระสุวรรณหเมธากรณ์, ผศ.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระเมธีธรรมมาจารย์, รศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระเทพเวที, รศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระโสภณวชิราภรณ์, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระอุดมสิทธิธนายก, รศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บรรณาธิการ:

รศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยบรรณาธิการ:

พระมหากฤษฎา กิตติโสภณ, ผศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

หัวหน้ากองบรรณาธิการ:

อาจารย์ ดร. สุภัทรชัย สีสะไบ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ทีมบรรณาธิการ:

พระเมธาวิเชียรสร, รศ.ดร.

ศ.ดร.บุญทัน ดอกไธสง

ศ.ดร.จำนง อติวัฒนสิทธิ์

รศ.ดร.สุรพล สุธะพรหม

รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

ผศ.ดร.พงษ์พัฒน์ จิตตานุรักษ์

ผศ.ดร.อภิญา ฉัตรช่อฟ้า

รศ.ดร.ภูมิ มูลศิลป์

รศ.ดร.ว่าที่ พ.ต.สวัสดิ์ จิรภูมิติกาล

รศ.ดร.วันทนา เนาวรัตน์

ผศ.ดร.ตระกูล จิตวัฒนากร

ผศ.ดร.บุษกร วัฒนบุตร

ผศ.ดร.ทวนธง ครุฑจ้อน

ผศ.ดร.ธเนศพล อินทร์จันทร์

ผศ.ดร.เสกสรรค์ สนวา

ผศ.ดร.วิภาวดี เผือกบัวขาว

ผศ.ดร.สมคิด ดวงจักร

ผศ.ดร.มยุรี รัตนเสริมพงศ์

ผศ.ดร.กมลวรรณ วรรณธำ

ดร.ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี

ดร.ณัฐนันท์ จิรจิณมิตร

ดร.ชฎิล โรจนานนท์

ดร.สิริพัฒน์ ลาภจิตร

ดร.พัทธนันท์ ตลาดทรัพย์

อ.พินันท์ ลาตบัวขาว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กระทรวงยุติธรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

มหาวิทยาลัยทักษิณ

มหาวิทยาลัยพิษณุโลก

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

วิทยาลัยพิษณุบัณฑิต

กองจัดการ:

พระมหาสมชาย ขนติสรโณ

อาจารย์ ดร. นิกิร ศรีราช

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศิลปิน:

ผศ.ดร. สุริยา รักษาเมือง

ผศ.ดร. ประสิทธิ์ พุทธศาสน์ศรีธา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การเงิน:

อาจารย์ ดร. สุมาลี บุญเรือง
นางสาวพัชรี หาลาง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ฝ่ายกฎหมาย:

รศ.ดร. ธัชชนันท์ อิศรเดช

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สำนักงาน:

สำนักงานสมาคมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

สมาคมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

อาคารพระราชมัยไมตรี (นคร เขมปาลี) ชั้น 4 เลขที่ 79 หมู่ที่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำปลายมาศ

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170 โทร. โทร. 0919691539

จัดพิมพ์โดย:

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170

โทร. 035-248-000 ต่อ 8555, 8556, 5541. แฟกซ์. 035-248-000 ต่อ 8545

วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

Academic Journal of Political Science and Public Administration

Vol.1 No.3 September – December 2019

Number of prints: 10 copies

Release Date Is 3 Copies Per Year.

Issue 1 January – April.

Issue 2 May – August.

Issue 3 September – December.

Objective:

The journal has a policy to publish high-quality articles in political science and public administration. The target groups are faculty members, students, and researchers both inside and outside the institution.

Advisory Board of Journal

Prof. Dr. Phra Thepwatcharabundit
Assoc. Prof. Dr. Phra Theppawaramethi
Asst. Prof. Phra Suwanmethaphorn
Assoc. Prof. Dr. Phra Medhidhammajan
Assoc. Prof. Dr. Phra Thepwethi
Phra Sophonvachiraphorn
Assoc. Prof. Dr. Phra Udomsithinayok
Assoc. Prof. Dr. SuraponSuyaporm

Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Editor:

Assoc. Prof. Dr. Kiattisak Suklueang

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Assistant Editor:

Asst. Prof. Dr. Phramaha Krisada Kittisobha

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Editor in Chief:

Dr. Suphattharachai Sisabai

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Editorial Team:

Assoc. Prof. Dr. Phramedhavinaiyaros

Mahamakut Buddhist University

Prof. Dr. Boonton Dockthaisong

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Prof. Dr. Chamnong Adivadhanasit

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Asst. Prof. Dr. Suriya Raksamueng

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Assoc. Prof. Dr. Toemsak Thongin

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Asst. Prof. Dr. Phongphat Chittanurak

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Asst. Prof. Dr. Apinyar Chatchorfa

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Assoc. Prof. Dr. Sawat Chirattitikan

Ministry of Justice

Assoc. Prof. Dr. Wanthana Naowan

Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

Asst. Prof. Dr. Trakool Jitwattanakorn

North Bangkok University

Asst. Prof. Dr. Busakorn Watthanabut

North Bangkok University

Asst. Prof. Dr. Thuanthong Krutchon

Thaksin University

Asst. Prof. Dr. Tanesphol Injun

Phitsanulok University

Asst. Prof. Dr. Seksan Sonwa

Roi Et Rajabhat University

Asst. Prof. Dr. Wipavane Phueakbuakhao

Phetchaburi Rajabhat University

Asst. Prof. Dr. Somkhit Duangchak

Chom Bueng Rajabhat University

Asst. Prof. Dr. Mayuree Rattanasermphong

Thepsatri Rajabhat University

Asst. Prof. Dr. Kamonwan Wanthanang

Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

Dr. Chatnarongsuk Suthamdee

Chaiyaphum Rajabhat University

Dr. Nadthanan Chirakitnimit

Chiang Mai University

Dr. Chadin Rochananonda

Chulalongkorn University

Dr. Siriphat Lapchit

Surindra Rajabhat University

Dr. Phatthan Taladsub

Khon Kaen University

Pinan Ladbuakhao

Pitchayabundit College

Management Division:

Phramaha Somchai Khantisarano

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Dr. Nigorn Srirat

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Fine arts:

Asst. Prof. Dr. Suriya Raksamueng

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Asst. Prof. Dr. Prasit Phutthasatsattha

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Finance Subdivision:

Dr. Sumalee Boonrueang

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Miss Paschree Halang

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Legal Subdivision:

Assoc. Prof. Dr. Tatchanan Isaradej

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Office:

The Office JOURNAL OF POLITICAL SCIENCE AND PUBLIC ADMINISTRATION

POLITICAL SCIENCE AND PUBLIC ADMINISTRATION

79 Moo 1, Lam Sai, Wang Noi, Ayutthaya 13170

Published by:

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Printing House

79 Moo 1, Lam Sai, Wang Noi, Ayutthaya. 13170.

Call. 035-248 - 000, ext. 8555,8556,5541 Fax. 035-248-000. ext. 8545.

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ :
วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

ARTICLE REVIEW BOARD:
 ACADEMIC JOURNAL OF POLITICAL SCIENCE AND PUBLIC ADMINISTRATION

1. พระพรหมบัณฑิต, ศ.ดร.
Prof. Dr. Phra Brahmaphundit	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
2. พระธรรมรัตนารักษ์, ดร.
Dr. Phra Thammaratanaporn	วัดเขียนเขต จังหวัดปทุมธานี
Wat Khian Khet, Pathum Thani Province
3. พระเทพวัชรบัณฑิต, ศ.ดร.
Prof. Dr. Phra Thepvatjarabundit	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
4. พระเทพปริยัติเมธี, รศ.ดร.
Assoc. Prof. Dr. Phratheppariyattimethi	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
5. พระราชวัลลาจารย์, ดร.
Dr. Phra Rajwallapajan	วัดหนองหอย จังหวัดราชบุรี
Wat Nong Hoi, Ratchaburi Province
6. พระเมธาวิเชียร, รศ.ดร.
Assoc. Prof. Dr. Phramedhavinaiyaros	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
Mahamakut Buddhist University
7. พระสมุทรโฆษโกศล, ดร.
Dr. Phra Samut Wachirasopon	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
8. พระพิพัฑฒโรดม
Phra Phiphatphatcharodom	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
9. พระครูปริยัติกิตติธำรง, รศ.ดร.
Assoc. Prof. Dr. Phrakru Pariyatkittithamrong	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
10. พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.
Asst. Prof. Dr. Phra Udomsittinayok	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
11. พระเมธีวรารักษ์
Phra Metheewaraporn	วัดพนัญเชิงวรวิหาร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
Wat Phananchong Worawihan, Ayutthaya
12. พระครูโอภาสพนทกิตติ, ผศ.ดร.
Asst. Prof. Dr. Phrakhu Opasnonthakit	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
13. พระครูนนทกิจโกศล, ดร.
Dr. Phrakru Nonthakitkosol	วัดอ่วมองประชาชนภูมิ จังหวัดนนทบุรี
Wat Uam Ong Prachanarimit, Nonthaburi
14. พระครูโกศลธรรมานุสิฐ, ดร.
Dr. Phrakhu Kosol Thammanusit	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
15. พระครูพิศิษฐ์ประชาณาท, ดร.
Dr. Phrakhu Phisitprachanat	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

16. พระครูวิสุทธิศีลาภิวัฒน์, ดร.
Dr. Phrakhru Wisutsilapiwat
วัดไผ่ล้อม จังหวัดสระบุรี
Wat Phai Lom, Saraburi Province
17. พระครูปลัดปัญญาจารย์, ศ.ดร.
Prof. Dr. Phakhrupalad Panyaworawat
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
18. พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, รศ.ดร.
Assoc. Prof. Dr. Phramaha Somboon Uddhikaro
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
19. พระครูสังฆรักษ์จักรกฤษณ์ ภูริปัญญา, ผศ.ดร.
Asst. Prof. Dr. Phrakhru Sangkharakchakrit Phuripanyo
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
20. พระคมสัน ฐิตเมธโส, ผศ.
Asst. Prof. Phra Khomsan Titamataso
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
21. พระมหาภุชญา กิตติโสภโณ, ผศ.ดร.
Asst. Prof. Dr. Phramaha Krisada Kittisobhano
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
22. พระครูวินัยธรเอก ชินวิโส, ดร.
Dr. Phrakhruvinaithon Ekk Jinawangso
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
23. ศาสตราจารย์ ดร. บุญทัน ดอกไธสง
Prof. Dr. Boonton Dockthaisong
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
24. ศาสตราจารย์ ดร. จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์
Prof. Dr. Chamnong Adivadhanasit
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
25. ศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์
Prof. Dr. Thirapat Serirangsan
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
Sukhothai Thammathirat Open University
26. รองศาสตราจารย์ อนุภูมิ ไชวงษม
Assoc. Prof. Anuphum Sowkasem
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
27. รองศาสตราจารย์ ดร. โกนิษฐ์ ศรีทอง
Assoc. Prof. Dr. Konit Sithong
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
28. รองศาสตราจารย์ ดร. อภินันท์ จันทะนี
Assoc. Prof. Dr. Aphinant Chantanee
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
29. รองศาสตราจารย์ ดร. วิวัฒน์ หามนตรี
Assoc. Prof. Dr. Wiwat Harmontree
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
30. รองศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ บุญปู
Assoc. Prof. Dr. Somsak Bunpu
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
31. รองศาสตราจารย์ ดร. สมชัย ศรีนอก
Assoc. Prof. Dr. Somchai Sino
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
32. รองศาสตราจารย์ ดร. สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย
Assoc. Prof. Dr. SutthiPhong Siwichai
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
33. รองศาสตราจารย์ ดร. สมาน นามสนธิ
Assoc. Prof. Dr. Saman Ngamsanit
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

34. รองศาสตราจารย์ ดร. ทัชชนันท์ อิศรเดช
Assoc. Prof. Dr. Tatchanan Isaradej
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
35. รองศาสตราจารย์ ดร. สุรินทร์ นิตมางกูร
Assoc. Prof. Dr. Surin Nitamangkoon
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
36. รองศาสตราจารย์ ดร. พิเชฐ ทังโต
Assoc. Prof. Dr. Phichet Thangto
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
37. รองศาสตราจารย์ ดร. ภัทรพล ใจเย็น
Assoc. Prof. Dr. Pattarapol Chaiyen
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
38. รองศาสตราจารย์ ดร. เต็มศักดิ์ ทองอินทร์
Assoc. Prof. Dr. Toemsak Thongin
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
39. รองศาสตราจารย์ วราคม ที่สุกะ
Assoc. Prof. Warakhom Thisuka
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
Mahamakut Buddhist University
40. รองศาสตราจารย์ ดร. ชัยยุทธ ชินอกุล
Assoc. Prof. Dr. Chaiyuth Chinokul
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
National Institute of Development Administration
41. รองศาสตราจารย์ ดร. โยธิน แสงวงดี
Assoc. Prof. Dr. Yothin Sawaengdee
มหาวิทยาลัยมหิดล
Mahidol University
42. รองศาสตราจารย์ ดร. ธีรโชติ เกิดแก้ว
Asst. Prof. Dr. Teerachoot Kerdkaew
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
Hua Chiew Chalermprakiet University
43. รองศาสตราจารย์ พัฒนาะ เรือนใจดี
Assoc. Prof. Phatthana Rueanchaidee
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Ramkhamhaeng University
44. รองศาสตราจารย์ ดร. วาสนา แก้วหล้า
Assoc. Prof. Dr. Wasana Kaewla
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
Surin Rajabhat University
45. รองศาสตราจารย์ ดร. สุวิญ รักษ์สัตย์
Assoc. Prof. Dr. Suwin Raksat
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
Mahamakut Buddhist University
46. รองศาสตราจารย์ ดร. ธีระพงษ์ แก่นอินทร์
Assoc. Prof. Dr. Thiraphong Kaenin
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
Prince of Songkla University
47. รองศาสตราจารย์ ดร. สรรเสริญ อินทรรัตน์
Assoc. Prof. Dr. Sansoen Intarat
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
Suan Dusit University
48. รองศาสตราจารย์ ดร. จำเริญ ชูช่วยสุวรรณ
Assoc. Prof. Dr. Chamroen Chuchuaisuwan
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
Rajamangala University of Technology Srivijaya
49. รองศาสตราจารย์ ดร. ภักดี โพธิ์สิงห์
Assoc. Prof. Dr. Phakdi Phosing
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Mahasarakham Rajabhat University
50. รองศาสตราจารย์ ดร. สันญา เคนาภูมิ
Assoc. Prof. Dr. Sanya Khenaphum
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Mahasarakham Rajabhat University
51. รองศาสตราจารย์ ดร. ชลวิทย์ เจียรจิตต์
Assoc. Prof. Dr. Chonwit Chianchit
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Srinakharinwirot University

52. รองศาสตราจารย์ ดร. ไพศาล สรรสวัสดิ์
Assoc. Prof. Dr. Phaisan Sansonwisut
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
Nakhon Sawan Rajabhat University
53. รองศาสตราจารย์ ดร. กาสัก เต๊ะขันหมาก
Assoc. Prof. Dr. Kasak Tekhanmak
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
Thepsatri Rajabhat University
54. รองศาสตราจารย์ ดร. ชวลิต สวัสดิ์ผล
Assoc. Prof. Dr. Chawalit Sawatphon
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
Suan Dusit Rajabhat University
55. รองศาสตราจารย์พิเศษ ว่าที่ พ.ต. ดร. สวัสดิ์ จิรัฏฐิติกาล
Assoc. Prof. Dr. Sawat Chirattthitikan
กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม
Department of Corrections, Ministry of Justice
56. รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา หล่อตระกูล
Assoc. Prof. Dr. Atchara Lotrakun
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University
57. รองศาสตราจารย์ ดร. สำเนียง เลื่อมใส
Assoc. Prof. Dr. Samniang Leurmsai
มหาวิทยาลัยศิลปากร
Silpakorn University
58. รองศาสตราจารย์ ดร. วันทนา เนาว์วัน
Assoc. Prof. Dr. Wanthana Naowan
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University
59. รองศาสตราจารย์ ดร. ศรชัย ท้าวมิตร
Assoc. Prof. Dr. Sornchai Taomitr
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
Mahamakut Buddhist University
60. รองศาสตราจารย์ ดร. สุกิจ ชัยมุสิก
Assoc. Prof. Dr. Sukit Chaimusik
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
Mahamakut Buddhist University
61. รองศาสตราจารย์ ดร. จิรายุ ทรัพย์สิน
Assoc. Prof. Dr. Chirayu Sapsin
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
Surindra Rajabhat University
62. รองศาสตราจารย์พิเศษ วิชัย ธรรมชอบ
Assoc. Prof. Wichai Thamchop
นักวิชาการอิสระ
Independent Scholar
63. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พลัปปึง คงชนะ
Asst. Prof. Dr. Phlapphueng Khongchana
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Srinakharinwirot University
64. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนต์รี เพชรนาจักร
Asst. Prof. Dr. Montri Phetnachak
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
Prince of Songkla University
65. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วุฒินันท์ กันทะเตียน
Asst. Prof. Dr. Wutthinan Kanthatian
มหาวิทยาลัยมหิดล
Mahidol University
66. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วสิน ปัญญาวุฒตระกูล
Asst. Prof. Dr. Wasin Panyawutatrakun
มหาวิทยาลัยนเรศวร
Naresuan University
67. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทักษิณี เชนวิธิสุข
Asst. Prof. Dr. Thatsani Chenwithisuk
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
Chandrakasem Rajabhat University
68. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน
Asst. Prof. Dr. Chonsit Sitisungnoen
มหาวิทยาลัยศิลปากร
Silpakorn University
69. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สอาด บรรเจิดฤทธิ์
Asst. Prof. Dr. Sa-At Banchoetrit
มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด
Stanford University

70. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร. อนันท์ ใจสมุทร
Asst. Prof. Lt. Jg. Dr. Anan Chaisamut
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Surat Thani Rajabhat University
71. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชยสร สมบุญมาก
Asst. Prof. Dr. Chayason Sombunmak
มหาวิทยาลัยนครพนม
Nakhon Phanom University
72. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุษกร วัฒนบุตร
Asst. Prof. Dr. Busakorn Watthanabut
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
North Bangkok University
73. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมคิด ดวงจักร
Asst. Prof. Dr. Somkhith Duangchak
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
Chom Bueng Rajabhat University
74. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญชู ภูศรี
Asst. Prof. Dr. Boonchoo Poosri
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
Ubon Ratchathani University
75. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิชชุกร นาคธน
Asst. Prof. Dr. Witchukon Nakathon
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University
76. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัชวาล แอร่มหล้า
Asst. Prof. Dr. Chatchawan Araemla
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
Chom Bueng Rajabhat University
77. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จตุภูมิ เขตจัตุรัส
Asst. Prof. Dr. Chatuphum Khetchatturat
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
Khonkaen University
78. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุทัย สติมัน
Asst. Prof. Dr. Uthai Satiman
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
Suan Dusit University
79. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิชาติ พานสุวรรณ
Asst. Prof. Dr. Apichat Pansuwan
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University
80. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนัสสวาส กุลวงศ์
Asst. Prof. Dr. Manassawas Kullawong
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ศรีวิชัย
Rajamangala University of Technology Srivijaya
81. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิภาวดี เผือกบัวขาว
Asst. Prof. Dr. Wipavane Phueakbuakhao
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
Phetchaburi Rajabhat University
82. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสกสรรค์ สนวา
Asst. Prof. Dr. Seksan Sonwa
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
Roi Et Rajabhat University
83. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ผดุง วรรณทอง
Asst. Prof. Dr. Phadung Wanthong
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
84. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัฐพล เย็นใจมา
Asst. Prof. Dr. Rattapol Yenjaima
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
85. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อธิวุฒิ หมั่นมี
Asst. Prof. Dr. Thitiwut Manmee
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
86. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒน์ รักขันโท
Asst. Prof. Dr. Suwatsan Ragkhanto
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
87. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยุทธนา ปราณิต
Asst. Prof. Dr. Yuttana Praneet
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

88. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรทิพย์ วรรณวิโรจน์
Asst. Prof. Dr. Phonthip Wannawiro	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
89. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ธิลา
Asst. Prof. Dr. Prasert Thilao	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
90. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุริยา รักษาเมือง
Asst. Prof. Dr. Suriya Raksamueng	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
91. ผศ.ดร. ประสิทธิ์ พุทธศาสน์ศรีธา
Asst. Prof. Dr. Prasit Phutthasatsattha	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
92. อาจารย์ ดร. อนงค์วิญา สาริบุตร
Dr. Anongwitya Saribut	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Ramkhamhaeng University
93. อาจารย์ ดร. วียะดา วรานนท์วนิช
Dr. Wiyada Waranonwanit	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
North Bangkok University
94. อาจารย์ ดร. กฤษณะ ทองแก้ว
Dr. Kitsana Thongkaeo	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Suratthani Rajabhat University
95. อาจารย์ ดร. จิตต์วิมล คล้ายสุบรรณ
Dr. Chitwimon Khlaisuban	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
Suan Dusit University

บทบรรณาธิการ

๐๐—————๐๐

วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์นี้เป็นปีที่ 1 ฉบับที่ 3 ประจำเดือนกันยายน – ธันวาคม พ.ศ. 2562 คณะกองบรรณาธิการได้พิจารณาบทความโดยเสนอบทความต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรอง (Peer Review) พิจารณาตรวจแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของบทความก่อนการลงตีพิมพ์โดยคัดเลือกและกลั่นกรองบทความให้เกิดความสมบูรณ์และมีคุณภาพมากที่สุด ควบคู่กับการตีพิมพ์เผยแพร่ อีกทั้งเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางวิชาการและเป็นการพัฒนาศักยภาพทางด้านการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ

คณะกองบรรณาธิการขอขอบคุณคณะกรรมการกลั่นกรองบทความทุกท่านที่ได้ใช้ความเพียรพยายามชี้แนะให้มีการปรับปรุงแก้ไขงานของแต่ละท่านให้ออกมาได้อย่างถูกต้องน่าอ่านเป็นประโยชน์ต่อแวดวงวิชาการ และท้ายสุดขอขอบคุณเจ้าของผลงานทางวิชาการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ทำให้มีวารสารฉบับนี้มีคุณค่าทางวิชาการที่นำไปสู่การปฏิบัติและเผยแพร่ในวงกว้างและโปรดติดตามฉบับต่อไป

ด้วยความปรารถนาดียิ่ง

(รศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือ)

บรรณาธิการวารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

สารบัญ

กองบรรณาธิการ	(1)
คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ	(7)
บทบรรณาธิการ	(13)
สารบัญ	(14)
บทความวิชาการ : กระบวนการกล่อมเกลາทางการเมืองกับความเป็นพลเมืองในจังหวัดเลย ธนวัฒน์ เกลิมรัตน์ 1	
การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนไทย พระธชชัย วชิรญาโณ (พิชัย) 10	
การพัฒนาการท่องเที่ยวบนพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ทัศนีย์ ปิยะเจริญเดช 21	
ความขัดแย้งในสังคมไทยกับแนวทางในการแก้ไข พงศ์พัฒน์ จิตตานุรักษ์ 30	
ความเป็นผู้นำกับการบริหารราชการแผ่นดิน กิตติวิชัย ไชยพรศิริ 39	
ภาคผนวก 50	
คำแนะนำสำหรับผู้แต่ง	51

กระบวนการกล่อมเกลາทางการเมืองกับ
ความเป็นพลเมืองในจังหวัดเลย*
The Process of Policing and Citizenship
in Loei Province

ธนพัฒน์ เจริญรัตน์

Tanapat Charenrutana

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail: tanapat.cha@mcu.ac.th

๙๐-----๙๑

บทคัดย่อ

จังหวัดเลยเป็นจังหวัดที่ติดชายแดนมีสังคมที่เรียบง่ายมีวิถีชีวิตความผูกพันกัน
ในระบบเครือญาติ รักความสงบอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ มีความกตัญญูต่อผู้มี
พระคุณและญาติผู้ใหญ่ มีศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรมที่ดงามเป็นหลักในการ
ดำเนินชีวิต จึงไม่ยากนักที่สร้างกระบวนการกล่อมเกลາทางสังคมในการการสร้าง
ความเป็นพลเมืองให้กับประชาชนในจังหวัดเลย ให้รับรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ที่ตนเอง
รวมถึงตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว และอยู่ร่วมกันอย่าง
สันติภาพ สันติสุข เพราะถ้าประชาชนในจังหวัดเลยที่เป็นพลเมืองและเข้าใจในระบอบ
ประชาธิปไตยอย่างแท้จริงก็จะทำให้ประเทศพัฒนาก้าวหน้า และมีความมั่นคงอย่าง
ยั่งยืน

คำสำคัญ: กระบวนการกล่อมเกลา; การเมือง; พลเมือง

* Received July 5, 2019; Revised August 15, 2019; Accepted September 1, 2019

Abstract

Loei is a border province with a simple society, a way of life, attachment in the family system. Love peace together in reconciliation. There is gratitude to the benefactors and relatives. There is a religion, traditions and culture that is good in life. Therefore not difficult to create a process of socialization in creating citizenship for people in the province To be aware of their rights and duties As well as being aware of responsibility towards the public rather than personally And live together in peace, peace, because if the people in the province are citizens and truly understand democracy, it will make the country develop and progress And have sustainable stability

Keywords: Refining process; politics; citizen

บทนำ

สังคมในจังหวัดเลยในอดีตเป็นสังคมที่มีวิถีชีวิตความผูกพันกันในระบบเครือญาติอย่างใกล้ชิด มีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย มีศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรมที่งดงามเป็นหลักในการดำเนินชีวิต แต่ในปัจจุบันสิ่งเหล่านี้ได้ลดน้อยลงไป ความเสื่อมทางด้านศีลธรรมจึงเกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย ส่งผลกระทบต่อสังคมไทยเป็นอย่างยิ่งก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมามากมาย สมาชิกทุกคนในจังหวัดเลยจำเป็นต้องปฏิบัติตนเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยจะต้องยึดมั่นในหลักศีลธรรมและคุณธรรมของศาสนา มีหลักการทางประชาธิปไตยในการดำรงชีวิต ปฏิบัติตนตามกฎหมาย ดำรงตนเป็นประโยชน์ต่อสังคมการสร้างความเป็นพลเมืองไม่ได้เฉพาะแต่การทำให้ประชาชนรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ที่ตนเองมีเท่านั้น แต่ต้องหันมาสนใจที่จะสร้างให้พลเมืองเกิดตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว และอยู่ร่วมกันอย่างสันติภาพ สันติสุข มีอิสระที่กระทำใด ๆ ภายใต้อขอบเขตกฎหมายโดยไม่ล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น การปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะประสบความสำเร็จได้นั้น จำเป็นจะต้องสร้าง “พลเมือง” ที่สามารถปกครองตนเองได้ และหากสังคมในจังหวัดเลยมีประชาชนที่เป็นพลเมืองและเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริงก็จะทำให้ประเทศพัฒนาก้าวหน้า และมีความมั่นคงอย่างยั่งยืน ดังนั้น การกล่อมเกลา

ทางการเมือง หรือที่เป็นที่เข้าใจว่าเป็น การเรียนรู้ทางการเมือง หรือนักวิชาการบางท่านเรียกว่า สังคมประกิตทางการเมือง นั้น จึงมีความจำเป็นเพราะมนุษย์สามารถเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ในสังคม ส่งผลให้มนุษย์เกิดความคิดความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม เกี่ยวกับสิ่งเหล่านั้น การเรียนรู้เป็นขั้นเป็นตอน เรียกว่า “กระบวนการ” (วิชัย ตันศิริ, 2547) ซึ่งกระบวนการกล่อมเกลารวมทั้งทางการเมืองก็คือกระบวนการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนในจังหวัดเลยให้เกิดสำนึกความเป็นพลเมือง หรือการส่งผ่านวัฒนธรรมทางการเมืองกระบวนการสังคมประกิตทางการเมือง เป็นการช่วยผดุงวัฒนธรรมทางการเมืองเดิมไว้โดยส่งผ่านจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง ถ้าในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคมอย่างรวดเร็ว ฉับพลัน เช่น เกิดการปฏิวัติกระบวนการสังคมประกิตทางการเมืองก็สร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่ไม่เคยมีมาก่อนขึ้นมาใหม่ได้

แนวคิดกระบวนการกล่อมเกลารวมทั้งทางการเมือง

การกล่อมเกลารวมทั้งทางการเมืองจะทำให้เกิดตัวตนทางการเมืองของปัจเจกบุคคลจากนั้นด้วยเหตุที่ว่ามนุษย์ได้รวมตัวอยู่ร่วมกันในสังคมการเมืองจึงมีการติดต่อสื่อสาร ความสัมพันธ์ และหล่อหลอมรวมเข้าด้วยกันเป็นประชาคมการเมือง

ความหมายกระบวนการกล่อมเกลารวมทั้งทางการเมือง

กระบวนการกล่อมเกลารวมทั้งทางการเมืองเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและเป็นหน้าที่อันหนึ่งของระบบการเมือง คือหน้าที่ในการทำนุบำรุงรักษาระบบการเมืองให้คงอยู่ตามแนวความคิดของ Gabriel A. Almond (Gabriel & Bingham, 1980) ในเรื่องของโครงสร้าง-หน้าที่ ได้ให้ความหมายไว้ว่า การกล่อมเกลารวมทั้งทางการเมือง เป็นการนำมาซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนในระบบการเมือง โดยเป็นกระบวนการสร้างและการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมือง การกล่อมเกลารวมทั้งทางการเมืองจากคนรุ่นไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง ทำให้เกิดการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างใดอย่างหนึ่งของระบบการเมือง ที่ได้รับจากประสบการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกันในแต่ละ ซึ่งเป็นการที่จะช่วยรักษาวินัยวัฒนธรรมทางการเมืองเดิมเอาไว้ หรือนำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงไปจากวัฒนธรรมทางการเมืองเดิม หรืออาจจะก่อให้เกิดการก่อตัวของวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ขึ้นมาได้ ในเชิงการวิเคราะห์ระบบการเมืองและกระบวนการเรียนรู้ซึ่ง

การกล่อมเกลາทางการเมืองนี้ ในทัศนะของแอลมอนด์ ได้จัดเป็นหน้าที่หนึ่งในระบบการเมืองตามตัวแบบการวิเคราะห์เชิงโครงสร้าง-หน้าที่ (Structural-Functional Approach) ซึ่งเป็นหน้าที่การนำเข้าสู่ระบบการเมือง หรือ Input Functions ทำหน้าที่บำรุงรักษาระบบให้คงอยู่ นอกจากนี้ อีสตันและเคนนิส (Richard & Kenneth, 1976) อธิบายความหมายว่า การกล่อมเกลາทางการเมือง เป็นวิธีการที่สังคมจะส่งผ่านความโน้มเอียงทางการเมือง อันได้แก่ ความรู้ ทัศนคติ ปทัสถาน และค่านิยมจากคนรุ่นหนึ่งไปอีกรุ่นหนึ่ง และถ้าไม่มีกระบวนการถ่ายทอดสิ่งเหล่านี้ สมาชิกใหม่ของระบบการเมืองซึ่งได้แก่ เด็ก ๆ ก็จะต้องแสวงหารูปแบบความโน้มเอียงเรื่องเกี่ยวกับการเมืองใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา อันจะทำให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของระบบการเมือง

ความสำคัญของกระบวนการกล่อมเกล่าทางการเมือง

การกล่อมเกล่าทางการเมืองเป็นกระบวนการสำคัญที่ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดการพัฒนาระบบการเมือง หรือการรักษาวัฒนธรรมทางการเมืองของสังคมการเมืองเอาไว้ซึ่งในสังคมการเมืองใด ๆ ก็ตามที่ถือได้ว่าการพัฒนาทางการเมืองอันเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ก็จะต้องเป็นสังคมที่มีระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยเท่านั้น การกล่อมเกล่าทางการเมืองจะทำหน้าที่ในโครงสร้างของระบบการเมืองเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของสมาชิกในประชาคมการเมือง ให้มีวัฒนธรรมและวิถีแห่งการดำเนินชีวิตในระบอบประชาธิปไตยตามเนื้อหาสาระที่ตัวแทนของการกล่อมเกล่าทางการเมืองแต่ละกลุ่มได้นำเสนอ

ขั้นตอนของกระบวนการกล่อมเกล่าทางการเมือง

ขั้นตอนของกระบวนการกล่อมเกล่าทางการเมืองนั้น ได้มีนักวิชาการอธิบายไว้ว่า กระบวนการกล่อมเกล่าทางการเมือง มีลำดับขั้นตอนจำแนกได้ 4 ขั้น (Lucianm 1962) ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 เป็นขั้นมูลฐานเริ่มแรกสุด เป็นช่วงทารกได้รับการอบรม ฝึกฝนให้เป็นสมาชิกของสังคม ให้เกิดการเรียนรู้ เกิดทัศนคติ ค่านิยม ความชำนาญ ความสัมพันธ์กับบทบาทต่างๆ ความรู้ทั่วไปและสิ่งต่าง ๆ ที่จำเป็นซึ่งคนในสังคมนั้นจะต้องเรียนรู้เป็นขั้นของการสร้างความโน้มเอียง (Orientation) ให้เข้าสู่ความเป็นมนุษย์ โดยชี้ให้เห็นถึงแนวทางการเรียนรู้วิถีในการดำเนินชีวิตหรือการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม

ขั้นที่ 2 เป็นขั้นให้เกิดบุคลิกภาพต่อบุคคล อันเป็นประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อจิตใต้สำนึก ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดบุคลิกภาพมูลฐานของบุคคลนั้น ในขั้นตอนนี้ บุคคลจะมีความสำนึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม หรือที่เรียกว่ามีตัวตน (Identity)

ขั้นที่ 3 เป็นขั้นที่มนุษย์ได้รับการกล่อมเกลาทางการเมือง เป็นขั้นตอนที่มนุษย์เริ่มมีความรู้สึก มีความสำนึก ถึงโลกทางการเมือง และได้รู้ รวมทั้งมีทัศนะ กับเข้าใจถึงเหตุการณ์ความเป็นไปทางการเมืองต่างๆ เรียกว่าเกิดวัฒนธรรมทางการเมือง ผ่านตัวแทนการกล่อมเกลา

ขั้นที่ 4 เป็นขั้นตอนที่มนุษย์ผ่านการเป็นสมาชิกของการเมืองที่ไม่ได้มีกิจกรรมมาเป็นผู้เข้าร่วมที่มีบทบาททางการเมือง ขั้นตอนนี้เรียกว่า การเลือกสรรทางการเมือง โดยเป็นขั้นตอนที่บุคคลจะมีความเข้าใจต่อการเมืองอย่างลึกซึ้งและมีทัศนคติทางการเมือง

จากทั้ง 4 ขั้นตอนที่ได้กล่าวมาข้างต้น เรียกว่า กระบวนการหล่อหลอมทางการเมือง นักวิชาการบางท่านได้เรียกว่า กระบวนการเรียนรู้ทางการเมือง หรือกระบวนการสังคมประกิดทางการเมือง ที่มีความแตกต่างกันไปบ้าง

ลักษณะรูปแบบของการกล่อมเกลาทางการเมือง

กระบวนการกล่อมเกลาทางการเมือง เป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการเกิดแบบแผนเชิงพฤติกรรมที่มีการแสดงออกต่อการเมืองของบุคคล อันมีส่วนสร้างบุคลิกภาพและวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นกระบวนการที่ดำเนินไปตลอดชีวิต การกล่อมเกลาทางการเมืองมีลักษณะและกระบวนการที่สำคัญใน 3 ประการ คือ 1) การกล่อมเกลาทางการเมืองเป็นกระบวนการพัฒนาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของบุคคล 2) การกล่อมเกลาทางการเมืองเป็นกระบวนการของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็กและเยาวชน และ 3) การกล่อมเกลาทางการเมืองเป็นกระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองของวัยผู้ใหญ่ ซึ่งในทัศนะของ อัลมอนด์และเพาเวลล์ รูปแบบของการกล่อมเกลาทางการเมืองนั้น จะดำเนินไปใน 2 รูปแบบกล่าวคือ

รูปแบบที่เห็นได้ชัด (Manifest Transmission) เป็นการกล่อมเกลาทางการเมืองที่เมื่อกระบวนการกล่อมเกลาหรือการถ่ายทอดแล้วนั้น จะเป็นการสื่อสารที่

แสดงออกอย่างชัดเจนในการให้ข้อมูลข่าวสาร ค่านิยม และความรู้สึกต่อวิถีทางการเมือง การสอนให้รู้ถึงหน้าที่ของพลเมืองให้กับประชาชนในสังคม

รูปแบบที่แฝงอยู่ (Latent Transmission) เป็นการกล่อมเกล่าที่ไม่ใช้ทัศนคติทางการเมือง (Non-political Attitude) แต่มีผลกระทบต่อทัศนคติทางการเมืองของผู้ได้รับการกล่อมเกล่าทางการเมืองโดยทางอ้อม และมีแนวโน้มส่งผลต่อทัศนคติของบุคคล

สรุปแนวคิดกระบวนการกล่อมเกล่าทางการเมือง

กระบวนการกล่อมเกล่าทางการเมือง เป็นกระบวนการที่ทำให้สมาชิกในสังคมได้เรียนรู้แบบแผนแนวทางการสร้างควมมีสำนึกทางการเมืองเมื่อเป็นการเรียนรู้ที่ถ่ายทอดทักษะจากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่ง กระบวนการนี้เกิดขึ้นตลอดชีวิตของสมาชิกในสังคมตราบเท่าที่ยังอยู่ในสภาพแวดล้อมของสังคมมนุษย์ และกระบวนการนี้จะเป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงพฤติกรรมของสมาชิกในสังคม ที่เกิดจากการเรียนรู้ในการกำหนดสถานภาพของตนเองให้เหมาะสมกับรูปแบบวัฒนธรรมทางการเมืองและโครงสร้างทางการเมืองโดยการ ผ่านตัวแทนของสังคมที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมที่มีผลต่อ ทัศนคติ ความคิดเห็น ค่านิยม และความรู้สึกแบบใดแบบหนึ่งต่อระบบการเมือง

แนวคิดความเป็นพลเมือง

ในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้น สมาชิกในสังคมหรือประชาชนที่อาศัยอยู่ในประเทศเป็นเจ้าของประเทศหรืออำนาจอธิปไตยนั้น จำเป็นต้องมีสำนึกหรือตระหนักถึงหน้าที่ในฐานะเจ้าของประเทศ ที่รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ภายใต้กฎหมาย การเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การเคารพ สิทธิ เสรีภาพและ กติกาของสังคม

ความหมายความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

คำว่า พลเมือง มาจากภาษาละตินว่า cives (พลเมือง) ซึ่งเคยใช้ในยุคคลีโบราณสมัยกรีกและโรมัน ต่อมาในยุคสมัยกลางไม่ได้นำมาใช้ แต่อย่างไรก็ตาม คำว่าพลเมืองก็มีการนำกลับมาใช้อีกในช่วงของการปฏิวัติในประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา และฝรั่งเศสในปลายศตวรรษ 18 (ถวิลวดี บุรีกุล และ รัชชดี แสงมเหหมัด, 2562)

ความเป็นพลเมือง หมายถึง การที่บุคคลที่แสดงออกถึงความกระตือรือร้นในการรักษาสិทธิประโยชน์ของตนเอง และส่วนรวม แสดงความสนใจที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการแสดงออกซึ่งสิทธิ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น (ศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมืองสถาบันพระปกเกล้า จังหวัดลำพูน, 2562)

ความเป็นพลเมือง (Citizenship) มีความหมายที่สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของสมาชิกทางสังคมที่มีต่อรัฐ และมีความสำคัญต่อการพัฒนาประชาธิปไตยจะประสบความสำเร็จได้ไม่ใช่เพียงแต่มีรัฐธรรมนูญที่ดีเท่านั้น แต่ประชาชนจะต้องเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตยด้วย (วารกรณ์สามโกเศศ, 2554)

กล่าวโดยสรุป คำว่า“พลเมืองคือการแสดงออกถึงความกระตือรือร้นในการรักษาสิทธิต่าง ๆ ของตนรวมถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการแสดงออกซึ่งสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น

ความสำคัญของความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ความเป็นพลเมือง (Citizenship) เป็นคำที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในระบอบประชาธิปไตยจะสำเร็จได้ ไม่ใช่เพียงแต่มีรัฐธรรมนูญที่ดีเท่านั้น แต่ประชาชนจะต้องเป็น “พลเมือง” ตามระบอบประชาธิปไตย กล่าวคือ มีสมาชิกของสังคมที่ใช้สิทธิเสรีภาพโดยมีความรับผิดชอบ เคารพสิทธิผู้อื่น เคารพความแตกต่าง เคารพกติกา ในนานาประเทศ อาทิ ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศเยอรมนีจัดให้มีการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง และประสบความสำเร็จในการสร้างพลเมืองจนเป็นตัวอย่างให้กับประเทศต่าง ๆ และในปัจจุบันการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองเป็นปัจจัยความสำเร็จในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก (ถวิลวดี บุรีกุล และ รัชต์ แสงมหะหมัด, 2562)

การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ และจะสำเร็จได้นั้นจะต้องสร้างความเป็นพลเมืองให้ประชาชนสามารถปกครองตนเองได้ ทำให้ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยจึงมีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นบุคคลที่สามารถแสดงบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองต่อสังคม และดำรงตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ก่อให้เกิดการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ให้เป็นสังคมประชาธิปไตย ในการ

สร้างพลเมืองให้มีความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยนั้น มีหลักพื้นฐานอยู่ 3 ประการ คือ 1) เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่ทุกคนเกิดมามีคุณค่าเท่ากัน 2) เคารพสิทธิ เสรีภาพ และกฎกติกาของสังคมที่เป็นธรรมและ 3) รับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม

ดังนั้น หากประชาชนได้เข้าใจในหลักพื้นฐานความเป็นพลเมือง ทั้ง 3 หลักการ ที่กล่าวข้างต้นอย่างถูกต้องแล้ว และสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดผลได้ก็จะทำให้ สังคมไทยพัฒนาเป็นสังคมประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

คุณลักษณะสำคัญของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

หลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย สะท้อนให้เห็นคุณสมบัติและหน้าที่ ของสมาชิกในสังคมที่สำคัญ ได้เป็นอย่างดีว่า พลเมืองคือคนที่จะต้องเป็นผู้เล่นไม่ใช่ ยืนดู และเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยอย่างแท้จริงเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม พลเมืองที่ดีจึงต้องรู้จักสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมของการ ปกครองภายใต้กรอบของรัฐธรรมนูญ หลักแห่งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการ เคารพสิทธิของผู้อื่นตลอดจนความรับผิดชอบต่อความคิดเห็นของตน ผู้อื่น และความ เป็นไปของเพื่อนร่วมชาติอันเนื่องมาจากการกระทำของตน พลเมืองในระบอบ ประชาธิปไตยจึงมีบทบาททั้งการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ไม่ได้เป็นเพียงผู้ตามหน้าที่ หรือตามคำสั่งหรือตามนโยบายของรัฐเท่านั้น แต่สามารถริเริ่มเสนอนโยบายต่างๆ แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาประเทศได้ด้วยเหตุนี้พลเมืองในระบอบ ประชาธิปไตย จึงควรตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ไม่ปล่อย ใ้การบริหารประเทศชาติหรือการกำหนดนโยบายต่างๆ เป็นหน้าที่ของนักการเมือง ผู้นำหรือรัฐบาลเท่านั้น

สรุปความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย คือการที่สมาชิกในสังคมมี จริยธรรมแบบพลเมืองที่ต้องมีในประชาธิปไตยเสรี จริยธรรมแบบพลเมืองในชุมชน เน้นที่การมีส่วนร่วมของพลเมืองในสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น อันประกอบด้วย 1) การ ร่วมมือกัน 2) การมีส่วนร่วม 3) การพึงระแວดระวัง 4) ความเป็นเลิศในการไตร่ตรอง คิดรอบคอบ และ 5) การเคารพกฎหมาย ซึ่งจริยธรรมแบบพลเมืองเสรี หมายถึง การจงรักภักดีต่อแนวคิดเสรีที่ชัดเจน ซึ่งก็คือ 1) ความจงรักภักดี ต่อชุมชน

ประชาธิปไตยเสรี 2) เคารพต่อความคิดที่แตกต่างกัน และ 3) เคารพสิทธิ ซึ่งในคุณสมบัติข้อหลังสุดนี้

สรุป

กระบวนการกล่อมเกลາทางการเมืองเป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับวิถีทางของการสืบทอดวัฒนธรรมทางการเมือง ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการเกิดแบบแผนพฤติกรรมที่แสดงออกต่อการเมืองของประชาชนในจังหวัดเลย อันเป็นกระบวนการที่ดำเนินไปตลอดชีวิต โดยผ่านการกล่อมเกลาทางตรง และการกล่อมเกลาที่มีลักษณะถ่ายทอดให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเมืองโดยเฉพาะสิ่งเหล่านี้ทำให้บุคคลเกิดความโน้มเอียงและทัศนคติที่มีอิทธิพลทำให้เกิดการพัฒนาตัวตนทางการเมืองขึ้น ในปัจจุบันนี้ประชาชนในจังหวัดเลยมีสำนึกความเป็นพลเมืองมากขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนี้มีพฤติกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ถวิลวดี บุรีกุล, รัชติ แสงมหะหมัด. (2562). *ความเป็นพลเมืองในประเทศไทย*. สืบค้น 20 กุมภาพันธ์ 2562, จาก <http://thaiciviceducation.org/wp-content/uploads>.
- วรารกรณ์ สามโกเศศ. (2554). *การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง*. สืบค้น 20 กุมภาพันธ์ 2562, จาก <https://shorturl.asia/2nS3T>
- ศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมืองสถาบันพระปกเกล้า จังหวัดลำพูน. (2562). *เอกสารประกอบเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความเป็นพลเมืองและการเมืองภาคพลเมือง*. สืบค้น 20 กุมภาพันธ์ 2562, จาก <https://shorturl.asia/5rivg>
- Gabriel A. & Bingham, P.G. (1980). *Comparative Politics Today :A World View*. Boston : Little, brown & Co.
- Lucian, P. (1962). *Politics, Personality, and Nation Building: Burma's Search for Identity*. New Harven: Yale University Press.

การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนไทย* Political Attentiveness of The Youths

พระธงชัย วชิรญาณ (พิชัย)

PhraThongchai Wachirayano (Pichai)

วัดสวรณนิเวศ จังหวัดแพร่

Wat sawan niwet Phrae Province

๙-----๐๓

บทคัดย่อ

การพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศจะเป็นอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับประชาชนจะเป็นผู้กำหนด เพราะหากประชาชนไม่มีคุณภาพประชาธิปไตยก็ย่อมจะไม่มีคุณภาพตามไปด้วย การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อประชาชนต้องมีความสำนึก ทางการเมืองหรือ ความตื่นตัวทางการเมืองเสียก่อน เพราะการตื่นตัวทางการเมืองไม่ได้เป็นเพียง “วิธีการ” เพื่อการพัฒนาทางการเมืองเท่านั้น แต่ยังเป็น “เป้าหมาย” ที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาทางการเมือง เพราะหากเกิดความตื่นตัวหรือกระตือรือร้นเคลื่อนไหวทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่องในทิศทางที่เหมาะสมแล้ว ก็ย่อมสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการติดตามและตรวจสอบการทำงานของภาครัฐให้มีความโปร่งใสและเอื้อประโยชน์ต่อประชาชนอย่างแท้จริง

การปลูกเร้าให้ตื่นตัวทางการเมือง จึงเป็นเรื่องของการปลูกจิตสำนึกผู้คนให้หันมาตื่นตัวสนใจกับปัญหาบ้านเมือง เพื่อมุ่งเปลี่ยนทัศนคติจนจูงใจให้รู้จักมองสภาพความเป็นจริงทางสังคม และเปลี่ยนอัตลักษณ์ของตนเองหรือก็คือ เปลี่ยนความเข้าใจตัวเองให้กลายเป็นผู้กระทำการทางการเมือง ความตื่นตัวในการเข้าไปมีส่วนร่วม

* Received July 6, 2019; Revised August 15, 2019; Accepted September 10, 2019

ทางการเมืองของประชาชน อันจะนำไปสู่แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: กระบวนการกล่อมเกล้า; การเมือง; พลเมือง

Abstract

How will the democratic development of the country be Depending on the people will be determined. Because if the people do not have democratic qualities, then there will be no quality as well. Political participation in democracy Will occur only when People must have awareness. Political or Political awareness first Because political alertness is not just "Methods" for political development only, but also "goals", Of great importance in political development Because if there is alertness or active movement in democratic politics continuously in the right direction then, Would be able to participate in monitoring and inspecting the work of the government to be transparent and truly benefit the people.

Awakening politics It is a matter of raising people's awareness to turn their attention to the problems of the country, to change the viewpoint of the society to see reality and change your identity or is Change one's self-understanding into political actors Alertness in political participation of the people. Which will lead to ways to promote and develop democratic political culture for more efficiency.

Keywords: Refining process; politics; citizen

บทนำ

ประชาธิปไตยจะพัฒนาไปในทิศทางก้าวหน้าและยั่งยืนมากน้อยเพียงใด เงื่อนไขสำคัญขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชาชนในประเทศนั้นๆ ที่จะเข้าใจในสาระสำคัญ และตระหนักถึงคุณค่าของประชาธิปไตย รวมถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เกิดจากการมีสำนึกทางการเมือง และการตื่นตัวทางการเมืองเป็นลำดับแรกก่อน เนื่องจาก

การตื่นตัวทางการเมืองไม่เพียงแต่เป็น วิธีการในการพัฒนาทางการเมืองเท่านั้น หากแต่เป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาทางการเมืองให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสม และสอดคล้องกับประชาธิปไตยสมัยใหม่ (วัฒนา เสงี่ยมพอ, 2555) ทั้งนี้หากประชาชนในสังคมมีสำนึกและมีความกระตือรือร้นทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง ย่อมส่งผลให้ประชาธิปไตยมีคุณภาพอย่างที่เราคาดหวังได้ กล่าวคือ ประชาชนเป็นผู้แสดงทางการเมืองมากกว่าจะเป็นผู้ชมทางการเมือง ดังนั้น การตื่นตัวทางการเมือง จึงต้องมีลักษณะที่ต่อเนื่องและมีความเป็นเหตุเป็นผลอันเกิดจากมโนสำนึกของประชาชนที่เข้าใจสภาพการเมืองอย่างถูกต้อง แต่ไม่ใช่เป็นการตื่นตัวที่เกิดจากการปลุกเร้าเพื่อให้เกิดอารมณ์ร่วมในการเคลื่อนไหวทางการเมืองเพียงช่วงเวลาสั้น ๆ

การตื่นตัวทางการเมืองที่ผ่านมาบ่อยครั้งพบว่าเกิดจากการปลุกเร้าหรือปลุกกระดมให้เกิดการตื่นทางการเมืองเพื่อตอบสนองผลประโยชน์ทางการเมืองให้กับกลุ่มการเมืองบางกลุ่ม มากกว่าจะเกิดจากการปลุกจิตสำนึกประชาชนให้หันมาตื่นตัวสนใจกับปัญหาบ้านเมืองโดยรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตื่นตัวในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจในนโยบายรัฐบาล เนื่องจากรัฐบาลได้รู้ถึงความต้องการของประชาชนผ่านข้อเรียกร้องและข้อเสนอที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับความต้องการของประชาชน นอกจากนี้

การตื่นตัวทางการเมืองที่ดีต้องคำนึงถึงเหมาะสม กล่าวคือ ไม่เป็นการตื่นตัวไปตามกระแสจนเกินไป จนทำให้กลายเป็นการปลุกกระดมทางการเมืองและก่อให้เกิดวิกฤติความวุ่นวายทางการเมืองของประเทศไทย ซึ่งพบเห็นได้ในหลายเหตุการณ์ที่ผ่านมา เพราะการตื่นตัวทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้ประชาธิปไตยเกิดความเข้มแข็งได้ หากดำเนินการอย่างมีขอบเขตที่เหมาะสมเป็นไปตามกฎกติกาที่ร่วมกันกำหนดไว้ แต่หากการตื่นตัวทางการเมืองมีสูงเกินไป จนไม่อยู่ในกรอบกติกาและรัฐบาลไม่สามารถตอบสนองได้ทั้งหมด อาจนำไปสู่ความไร้ระเบียบของระบอบประชาธิปไตยได้ในที่สุด (Huntington, 1971)

การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน

การตื่นตัวทางการเมืองมีมาน้อยเพียงไรจะเห็นได้จากเหตุการณ์รัฐประหาร 2 ครั้งหลังสุด ในปี 2549 และ ปี 2557 ได้พิสูจน์ให้เห็นอย่างชัดเจนแล้วว่า การ

ตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนคนไทยทุกฝ่ายมีสูง จากเหตุการณ์ดังกล่าวทั้ง 2 ครั้งที่ผ่านมาได้ทำให้เห็นมิติพัฒนาการเมืองเชิงบวก ประชาชนเกิดความตื่นตัวทางการเมืองมากขึ้น อย่างน้อยได้เข้ามาตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล ต่างกับในอดีตที่ผ่านมาประชาชนมีความรู้สึกว่าการบริหารราชการแผ่นดินเป็นหน้าที่ของรัฐบาลแต่เพียงฝ่ายเดียว (ลิขิต อธิเวศน์, 2558) เนื่องจากประชาชนเกิดความตื่นตัวทางการเมืองอย่างต่อเนื่องและต้องการเข้ามาตรวจสอบการบริหารงานของรัฐบาล ส่งผลให้รัฐบาลที่จะมาบริหารประเทศต่อจากนี้ไป ก่อนจะดำเนินการอะไรจึงต้องพิจารณาใคร่ครวญเป็นอย่างดีเสียก่อน (เกษียร เตชะพีระ, 2558) การตื่นตัวทางการเมืองดังที่กล่าวมานั้นจะเห็นนัยสำคัญที่น่าสนใจ คือ “ความเหมาะสมและความพอดี” การตื่นตัวทางการเมืองหากมีน้อยเกินไปหรือไม่มีเลยก็จะกลายเป็นความเฉื่อยชาทางการเมือง ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อการพัฒนาประชาธิปไตยสมัยใหม่ ในทางกลับกันการตื่นตัวทางการเมืองหากมีมากเกินไป โดยไม่คำนึงถึงขอบเขตกฎกติกาของสังคมก็จะกลายเป็นความวุ่นวายของบ้านเมือง

เมื่อพิจารณาบริบททางการเมืองที่มุ่งแสวงหาสภาพข้อเท็จจริงในเรื่องของการตื่นตัวทางการเมือง ชี้ให้เห็นว่า การตื่นตัวทางการเมืองเป็นเรื่องที่ดี กรณีที่เกิดขึ้นจากความรู้สึกของประชาชนที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองทุกขั้นตอน หรือก้าวอีกนัยหนึ่ง การให้ความสนใจต่อข้อมูลข่าวสารทางการเมือง การสนทนาปัญหาบ้านเมือง การร่วมรณรงค์หาเสียง การออกไปประท้วงรัฐบาล และการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ประเด็นความตื่นตัวทางการเมืองเหล่านี้ ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการพัฒนาการเมืองปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่เน้นให้ประชาชนทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารประเทศ หรือเสมือนหนึ่งว่าเป็นหุ้นส่วนทางการเมืองที่ทุกฝ่ายมีความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยร่วมกันอย่างแท้จริง นอกจากนี้การประเมินว่าประเทศใดมีความเป็นประชาธิปไตยมากน้อยเพียงใดให้ดูที่ประชาชนในประเทศนั้นมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด และการแสดงออกทางการเมืองได้มากน้อยเพียงใด (ระพีพร คณะพล และคณะ, 2560) เสรีภาพในการแสดงออกดังกล่าวนี้เป็นผลโดยตรงที่จะทำให้ประชาชนเกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญ จะเห็นได้ว่า เสรีภาพในการแสดงออกทางการเมืองจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการตื่นตัวทางการเมือง

แนวคิดเรื่องความตื่นตัวทางการเมือง

แนวคิดเรื่อง “ความตื่นตัวทางการเมือง” เริ่มถูกนำมาเป็นตัวบ่งชี้สำคัญในการวัดระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชนในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยในวงกว้างมากขึ้น เนื่องจากถือว่าการตื่นตัวทางการเมือง หรือการเคลื่อนไหวทางการเมืองตามครรลองของระบอบประชาธิปไตยที่มีรากฐานสำคัญมาจากวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยนั้นสามารถผลักดันก่อให้เกิดการพัฒนาบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย หรือ “อาตมันทางการเมืองแบบประชาธิปไตย” ได้ (ลิขิต ธีรเวคิน, 2549) และ “ความตื่นตัวทางการเมือง” ต้องขึ้นกับองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. วุฒิกวาททางการเมืองของผู้สมัครและผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง รวมทั้งต้องมีความรู้ มีข้อมูลข่าวสาร และต้องมีจิตสำนึกที่จะรักษาไว้ซึ่งการปกครองแบบประชาธิปไตย

2. วัฒนธรรมทางการเมืองต้องเน้นสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค ความยุติธรรมและน้ำใจนักกีฬา โดยปฏิบัติตามกฎเกณฑ์เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งของการเลือกตั้ง

3. การจัดหลักสูตรวิชาที่เกี่ยวกับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มุ่งเน้นในการสร้างจิตสำนึกในเรื่องอุดมการณ์ จริยธรรมทางการเมือง มารยาททางการเมือง กระบวนการทางการเมืองแบบประชาธิปไตย โดยนำตัวอย่างการเมืองที่ดีจากประเทศต่าง ๆ รวมทั้งส่วนดีที่เกิดขึ้นในประเทศ เช่น การเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ไปอบรมเรื่องความรู้ ค่านิยมและวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย หรือที่เรียกว่า “อาตมันทางการเมืองแบบประชาธิปไตย” (Democratic Political Self)

ซึ่งสามารถพัฒนาให้เกิดความตื่นตัวทางการเมืองได้ โดยคำว่าอาตมันทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของปัจเจกบุคคล มีดังนี้ 1) บุคคลที่มีสิทธิเสรีภาพ มีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์มีสิทธิที่จะดำรงตนภายใต้กรอบกฎหมายของบ้านเมือง ใครจะมาแสดงอำนาจบาตรใหญ่กับตนได้ 2) บุคคลที่มีความเสมอภาคในทางการเมืองและความเสมอภาคต่อหน้า กฎหมายกับผู้ร่วมชาติ การเลือกปฏิบัติด้วยเหตุ

ความแตกต่างทางศาสนา เชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ เพศ ฯลฯ เป็นสิ่งที่ตนจะไม่ยอมให้เกิดขึ้น

3) สิทธิเสรีภาพของประชาชนได้ถูกรับรองไว้โดยรัฐธรรมนูญ ตนมสิทธิ 4) สิทธิที่จะแสดงความคิดเห็น มีสิทธิที่จะประท้วง คัดค้านการกระทำอันใดก็ตาม ที่มาจกหน่วยราชการหรือรัฐบาลที่มีต่อสิทธิขั้นมูลฐานของตนในฐานะที่เป็นประชาชน ผู้เสียภาษี 5) สิทธิทางการเมืองที่จะลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง เลือกผู้ที่จะเป็นผู้แทนในรัฐสภา มีสิทธิในการที่จะกำหนดว่าต้องการ ให้ใครทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร 6) มีความเชื่อมั่นว่าทุกอย่างในสังคมเป็นสมาชิกอยู่นั้น สามารถที่จะทำให้ดีขึ้น ได้ถ้าร่วมแรงร่วมใจกัน ผลักดันให้สิ่งเหล่านั้นเกิดขึ้นโดยผ่านกลไกของรัฐ และรัฐมีภาระหน้าที่ใน การตอบสนองความต้องการของชุมชนของตนที่เรียกร้องอย่างสมเหตุสมผล 7) ในฐานะเป็นประชาชนของประเทศจะต้องมีสิทธิที่จะมีข่าวสารข้อมูล แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับข้อตกลงอันใดก็ตามที่ประเทศกำลังจะทำกับประเทศอื่น ทั้งนี้เริ่มตั้งแต่สนธิสัญญาทางการค้า ภาษีอากร พันธมิตรในทางการเมือง พันธมิตร ในการสงคราม ข้อตกลงแลกเปลี่ยนต่าง ๆ ซึ่งอาจจะมืผลบวกและผลลบ ในฐานะประชาชนจึงมี สิทธิที่จะติดตามหาข้อมูลและแสดงความคิดเห็น 8) ในฐานะที่เป็นสมาชิกของชุมชนการเมือง ตนมสิทธิที่จะได้เห็นสื่อมวลชนที่มี จริยธรรม มีความรับผิดชอบ มีสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญที่จะเสนอข่าวที่ถูกต้อง เป็นปากเป็นเสียงให้กับประชาชน และสร้างมาตรฐานที่ถูกต้องและยุติธรรมให้กับสังคม 9) ในฐานะที่เป็นสมาชิกและประชาชนผู้ซึ่งมีความพร้อมในแง่คุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ ตนมย้อมมีสิทธิที่จะเปลี่ยนฐานะจากประชาชนผู้มีส่วนร่วม ทางการเมือง มาเป็นการเป็นผู้ปฏิบัติการทางการเมืองโดยการลงเลือกตั้ง ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระดับชาติ เพื่อทำหน้าที่ในรัฐสภา หรือแม้แต่การทำหน้าที่ใน ฝ่ายบริหาร หรือทำหน้าที่อื่นใดที่ตนสามารถจะกระทำได้ตามครรลองของกฎหมาย 10) ในฐานะประชาชน จะต้องมืสิทธิที่จะเรียกร้อง คาดหวัง และต่อสู้ให้ตนและสมาชิกในครอบครัว รวมทั้งเพื่อนร่วมชาติทุกคนดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ โดยมีปัจจัยสี่ มีสิทธิเสรีภาพโดยประกันโดยกฎหมายและบังคับโดยกฎหมาย และมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาการประกอบอาชีพ เพื่อยกฐานะของตนในทางสังคมและเศรษฐกิจ ให้ดีขึ้นกว่าเดิม

ความตื่นตัวทางการเมืองจึงเป็นที่มาของการแสดงออกทางการเมืองผ่านการมีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ แต่ไม่ได้มองว่าเป็นเพียง “วิธีการ” ทางการเมืองเท่านั้น แต่ยังเป็น “เป้าหมาย” สำคัญยิ่งในการพัฒนาทางการเมืองอีกด้วย ด้วยเพราะหากทำให้ประชาชนได้มีความตื่นตัวหรือกระตือรือร้นเคลื่อนไหวทางการเมืองอย่างจริงจังต่อเนื่องในทิศทางที่เหมาะสมแล้ว ก็ย่อมสามารถเข้ามาติดตามและตรวจสอบการทำงานของภาครัฐให้มีความโปร่งใสและเอื้อประโยชน์ต่อประชาชนอย่างแท้จริง (ถวิล อดิ บุรีกุล และโรเบิร์ต บี อัลบริทตัน, 2543)

ข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างการตื่นตัวทางการเมือง

เมื่อกล่าวถึงคำว่าความตื่นตัวทางการเมือง นับเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองจากกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งไปสู่กลุ่มคนอีกกลุ่มหนึ่ง คนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง หรือทำให้เกิดการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างใดอย่างหนึ่งของระบบการเมืองตามมา อย่างไรก็ตามภายใต้กระบวนการดังกล่าว ตัวแทนที่จะทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลางานการเมือง ได้แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ๆ คือ 1) ครอบครัว 2) กลุ่มเพื่อน 3) สถาบันการศึกษา และ 4) สื่อสารมวลชน เป็นต้น และองค์ประกอบเหล่านี้ช่วยทำให้เกิดการปลูกฝังให้ตื่นตัวทางการเมือง เป็นส่วนที่ช่วยให้เยาวชนเกิดการตื่นตัวทางการเมืองมากขึ้น

1. ครอบครัว ควรมีการเสริมสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยภายในครอบครัว เพราะสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่สามารถได้รับการปลูกฝังจนเกิดเป็นทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยมให้แก่สมาชิกในครอบครัว ด้วยวิธีการให้การศึกษาและอบรมสั่งสอน ให้เด็กมีวิธีคิดและวิถีการดำเนินชีวิตที่เอื้ออำนวยในการปกครองระบอบประชาธิปไตย รู้จักสิทธิเสรีภาพหน้าที่ของตนเอง มีความอดทนอดกลั้น มีระเบียบวินัย รู้จักเคารพกฎหมายรู้จักการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของสังคมหรือการอยู่ร่วมกับคนอื่น เป็นคนที่มีเหตุผล มีความรับผิดชอบ รู้จักการพัฒนาตนเอง ยอมรับฟังเสียงข้างมาก เคารพเสียงข้างน้อย รู้จัก การประนีประนอม รับฟัง ความคิดเห็น มีความรัก ความเมตตา มีความยุติธรรม ฝึกให้เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี เชื่อมั่นในความสามารถของเด็กมีความสามัคคี มีศีลธรรม และพ่อต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กเห็น เป็นต้น นอกจากนี้ครอบครัวยังเป็นตัวการ ที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดทัศนคติทางการเมืองไทย

ในอนาคตของเด็กด้วย จึงถือได้ว่าครอบครัวเป็นโครงสร้างลำดับแรกที่ทำให้มนุษย์ในสังคมได้เรียนรู้ทางการเมือง (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และ สายทิพย์ สุดิพันธ์, 2526)

2. สถาบันการศึกษา โรงเรียนถือว่าเป็นสถาบันการศึกษาที่สำคัญ ที่มีบทบาทต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของคนเรา ซึ่งจะเริ่มตั้งแต่ยังเป็นเด็ก โดยโรงเรียนจะนำหลักสูตรของวิชาต่างๆ ที่นำมาให้นักเรียนศึกษา ถือได้ว่ามีส่วนสำคัญที่จะเป็นสิ่งที่เกื้อกูลให้เด็กได้รับการเรียนรู้ทางการเมืองอบรมหล่อหลอมเกล้าให้เด็กได้เป็นพลเมืองดีของประเทศ ทำให้ประเทศมีนักการเมืองที่มีคุณภาพ นอกจากเด็กจะได้เรียนรู้การเมืองตามหลักสูตรของโรงเรียนแล้ว ครูก็จะเป็นบุคคลที่สำคัญมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางการเมือง เด็กนั้นจะเอาตัวอย่างการแสดงออกและคำสั่งสอนของครูเป็นแนวทางปฏิบัติของตนเอง ถ้าครูมีการสอนการถ่ายทอดที่ดีให้แก่เด็ก และเป็นภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่เด็ก เมื่อเติบโตขึ้นก็จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพที่ดีตามแบบอย่างของครูที่ตนเองได้รับ เมื่อเขาเข้าไปสู่การเมืองเขาก็จะเข้าไปเสริมสร้างแต่สิ่งที่ดีๆ ให้แก่บ้านเมือง เมื่อเด็กพ้นจากโรงเรียนก็จะเข้าสู่ระดับอุดมศึกษา ต้องการแสดงความคิดเห็น ต้องการจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองสถาบันอุดมศึกษาจะเป็นแหล่งกระตุ้นให้คิด นักศึกษามีความกระตือรือร้นทางการเมืองอยากจะนำความรู้ที่ตนเองเรียนมาเพื่อไปใช้ให้เกิดประโยชน์ทางการเมือง อาจจะเห็นทิศทางของการเมืองเป็นไปในแนวทางที่ตนเองได้รับการสั่งสอนเรียนรู้จากโรงเรียน จากครูและจากสถาบันอุดมศึกษา

3. กลุ่มเพื่อน เป็นกลุ่มปฏุมภูมิประกอบด้วยบุคคลที่มีอายุและฐานะทางสังคมทัดเทียมกัน โดยเฉพาะในช่วงที่เด็กอยู่ในวัยรุ่นและวัยที่เป็นผู้ใหญ่ ซึ่งกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลในเรื่องนี้อยู่ไม่น้อย ความแตกต่างในบทบาทระหว่างกลุ่มเพื่อนและครอบครัวคือ ขณะที่ครอบครัวช่วยสร้างการรับรู้การเลียนแบบ ความจงรักภักดีทางการเมืองให้กับเด็ก ๆ ในช่วงระยะเริ่มต้นของชีวิต กลุ่มเพื่อนจะช่วยในช่วงเข้าสู่วัยรุ่นได้โดยการให้การเรียนรู้ทางการเมืองในระดับที่สูงขึ้นจนกระทั่งเด็กสามารถเข้าใจและปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงในโลกแห่งการเมืองได้ เด็กก็จะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับเพื่อนมากกว่าครอบครัว ดังนั้นกลุ่มเพื่อนจึงมีอิทธิพลอย่างมากต่อการเรียนรู้ทางการเมือง เพราะคนเราจะรับแบบอย่างจากเพื่อนเมื่อตอนเด็กๆ ถ้ามีกลุ่มเพื่อนที่มีความคิดการกระทำที่ดีเมื่อโตขึ้นเขาก็จะทำแบบอย่างที่ดีนี้เข้าไปทำความเจริญให้แก่พรรคการเมืองต่อไป

4. สื่อมวลชน เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ช่วยให้เยาวชนเกิดการตื่นตัวทางการเมือง ซึ่งได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือ นิตยสาร สื่ออินเทอร์เน็ต โดยมีหน้าที่ เสนอข่าวสาร เสนอความเห็น บริการการศึกษา ทำหน้าที่ทางด้านบันเทิง และโดยเฉพาะหน้าที่เสนอข่าวและเสนอความเห็น มีผลต่อทัศนคติความโน้มเอียงทางการเมืองของบุคคล เพราะข่าวที่เสนอทุกวัน ส่วนหนึ่งเป็นข่าวที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเหตุการณ์ทางการเมือง ที่สื่อมวลชนได้ถ่ายทอดจากรัฐบาลมาสู่ประชาชน และในปัจจุบันเครือข่ายสังคมออนไลน์ถือเป็นสื่อสารมวลชนประเภทหนึ่ง ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่สาธารณะ และพลังทางการเมืองรูปแบบใหม่ การแพร่กระจายของข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็วและกว้างไกล ทำให้ความเห็นสาธารณะและพลังทางการเมืองมีรูปแบบที่หลากหลาย เช่น สื่อสังคมออนไลน์ การเชื่อมต่อกันด้วยระบบการสื่อสารข้อความ ภาพและเสียงผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ ทำให้พื้นที่สาธารณะแบบเดิมได้เปิดกว้างและมีความเป็นเสรีมากขึ้น

สรุป

"การปลูกเร้าให้ตื่นตัวทางการเมือง" จึงเป็นเรื่องของการปลูกจิตสำนึกผู้คนให้หันมาตื่นตัวสนใจกับปัญหาบ้านเมืองโดยผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อมุ่งเปลี่ยนทัศนคติจุดยืนให้รู้จักมองสภาพความเป็นจริงทางสังคมรอบตัวและเปลี่ยนอัตลักษณ์ของตน หรือก็คือเปลี่ยนความเข้าใจตัวเองให้กลายเป็นผู้กระทำการทางการเมืองที่สามารถเข้าร่วมมีบทบาททำให้การเมืองเปลี่ยนแปลงได้ เพราะมีเช่นนั้นหากประชาชนยังมีความคิดค่านิยม ที่ชอบฝากความหวังไว้กับคนมีอำนาจ ก็ย่อม ไม่สามารถทำให้เกิดการตื่นตัวของประชาชนอย่างแท้จริงได้ จึงต้องช่วยกันรณรงค์ให้ประชาชนตื่นตัวและสนใจต่อการจัดตั้งองค์กรเพื่อเรียกร้องผลักดันการมีส่วนร่วมในการปฏิรูปทางการเมือง รวมทั้งการปฏิรูปทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะการปฏิรูปทางสังคม เช่น การปฏิรูปการศึกษา สื่อสารมวลชน การเลี้ยงดูลูกและการสร้างค่านิยมให้คนนับถือสิทธิเสรีภาพ โดยผ่าน การจัดประชุมเวทีต่างๆ และการแลกเปลี่ยนผ่านรายการ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต ฯลฯ เพื่อสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ขนานใหญ่ ที่จะทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและตื่นตัวทางการเมืองเพิ่มขึ้น

ดังนั้น การปลุกเร้าและการตื่นตัวทางการเมืองจะเกิดขึ้นได้ส่วนหนึ่งจึงต้องผ่านช่องทางสื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะ ผู้นำทางการเมือง จำเป็นต้องผลักดันให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้น อันจะส่งผลต่อการเกิด วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนที่สร้าง “ความตื่นตัวทางการเมือง” ให้ประชาชนได้ตระหนักถึงสิทธิอันพึงมีพึงได้ใน “การปกครองตนเอง” ตามครรลองของระบอบประชาธิปไตย โดยไม่ยึดติดอยู่กับ “ผู้นำ” หรือบุคคลใดเพื่อติดตามตรวจสอบการทำงานของภาครัฐให้มีความโปร่งใสและเป็นธรรมแก่ประชาชนโดยรวม อีกทั้งยังเข้าถึงแก่นแท้หรือต้นตอของปัญหาในระบอบประชาธิปไตย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ปัญหาการแสวงหาผลประโยชน์ในทางมิชอบ หรือปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนก็ตาม ปัญหาทั้งหมดเหล่านี้จะหมดไปได้หากประชาชนเกิดการตื่นตัวและเฝ้าระวังติดตามตรวจสอบและถ่วงดุล (check and balances) การทำงานของภาครัฐอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- เกษียร เตชะพีระ. (2558). รัฐธรรมนูญไทย มองไปข้างหน้า. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ถวิลวดี บุรีกุล และโรเบิร์ต บี อัลบริททัน. (2543). ความต่อเนื่องของประชาธิปไตยในประเทศไทย: การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา 2543. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และสายทิพย์ สุกติพันธ์. (2526). ข่าวสารทางการเมืองของคนไทย. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาการพิมพ์.
- ระพีพร คณะพล และคณะ. (2560). นวัตกรรมการสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางการบริหารงานท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรีศาสตร์ลุ่มแม่น้ำโขงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารการบริหารท้องถิ่น, 10(3), 52-76.
- ลิขิต อีรวะดิน. (2549, 16 กุมภาพันธ์). การพัฒนาอัตรากำลังทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแบบประชาธิปไตย. ผู้จัดการรายวัน, น.13.
- _____. (2558). ทิศทางการปฏิรูปการเมืองไทย: ทางออกหรือทางตัน. กรุงเทพฯ: ประชาไท.

วัฒนา เสงไฟเราะ. (2555). ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา
ในเขตกรุงเทพมหานครกับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตย
ช่วงปี 2549-2554. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.

Dawson, R. & Prewitt K. (1969). *Political Socialization*. Boston: Little
Brown.

Huntington S. (1971). The Change to Change: Modernization Development
and Politics. *Comparative Politics*, 3(3), 283-322.

การพัฒนาการท่องเที่ยวบนพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ*

Tourism development in special economic areas

ทศนีย์ ปิยะเจริญเดช

Tassanee piyajaroendech

บริษัทปันสุข 88 จำกัด

Punsook 88 Company Limited

E-mail: Tassanee.puuu@Gmail.com

๙-----๖

บทคัดย่อ

การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในระยะสั้น รวมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันและวางรากฐานระบบเศรษฐกิจและสังคมระยะยาว การพัฒนาการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับศักยภาพและบทบาททางเศรษฐกิจของพื้นที่โดยให้คนในชุมชนมีส่วนร่วม เป็นการวางรากฐานและพัฒนาประเทศให้มีเศรษฐกิจที่เข้มแข็งได้ พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษจึงเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยว ภายใต้กลยุทธ์ที่ส่งเสริมสนับสนุนอำนวยความสะดวกและให้สิทธิพิเศษบางประการในการดำเนินกิจการต่างๆ อนึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวบนพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ จะต้องพัฒนาควบคู่กันไปกับบริบททางสังคมอันได้แก่ ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม ปัจจัยสำคัญที่จะต้องพัฒนาได้แก่ แหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก การบริการและผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้สนใจและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจเพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ: การพัฒนา; การท่องเที่ยว; พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ

* Received August 2, 2019; Revised August 28, 2019; Accepted September 15, 2019

ABSTRACT

The tourism had an important role in the national economic development in the short-term including creating the immunity and laying the foundations for long-term economic and social systems. Tourism development according to the economic potential and economic of the area by people participation in the community can lay the foundation and develop the country to be strong economy. Therefore, special economic area was important targets that are suitable for tourism development under the strategy of promoting, supporting, directing and granting some privileges in business operations. However, tourism development in economic areas must develop in tandem with the social context including local arts and culture and environment. Important factors that must be developed are tourist attraction, services and products of tourist attractions to attract the tourists to have attention and economic value creation for further sustainability

Keywords: Development; Tourism; Special Economic Area

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่สร้างรายได้ให้แก่ประเทศและประชาชนในทุกระดับชั้น ณ สถานที่ท่องเที่ยวในหลายแห่งจำนวนมากก่อให้เกิดการใช้จ่ายในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นการเดินทาง ที่พัก อาหาร ของที่ระลึก รวมไปถึงกิจกรรมนันทนาการต่างๆ ทั้งนี้การท่องเที่ยวยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ ที่สร้างงานสร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2561) การหลั่งไหลเข้ามาของนักท่องเที่ยวในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษจะพบกับการท่องเที่ยวในรูปแบบเดิมซ้ำกันซึ่งไม่มีการพัฒนาหรือการปรับเปลี่ยนแต่อย่างใด เมื่อมองรูปแบบการท่องเที่ยวแล้วในภาพรวมจะเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อขายสินค้าเฉพาะอย่าง โดยไม่คำนึงถึงการนำเสนอคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นองค์ประกอบหนึ่งของสินค้า เรื่องราวประวัติศาสตร์

วัฒนธรรม ซึ่งจะเป็นเรื่องรวมที่ดึงดูดสร้างความสนใจให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยี่ยมเยือนได้มากขึ้น (บุญเลิศ ตั้งจิตวัฒนา, 2542) การพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและชุมชน ดังนั้นหลักการพัฒนาการท่องเที่ยว จึงมีหลักเกณฑ์ เช่น การมีส่วนร่วมของชุมชน การสร้างโอกาสการจ้างงานที่มีคุณภาพ ความสอดคล้องระหว่างแผนการท่องเที่ยวและผู้ประกอบการ การมีผลกระทบจากการท่องเที่ยว รวมไปถึงการแก้ไขเพื่อการพัฒนาเป็นต้น (ชยากรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์, 2537)

เขตพิเศษเศรษฐกิจพิเศษ เป็นที่รู้จักมานานพอสมควร แต่หากถามว่าลักษณะใดจึงเรียกว่า เขตเศรษฐกิจพิเศษ จะได้คำตอบแทนที่หลากหลายและแตกต่างกันออกไป สิ่งที่เรียกว่าพิเศษ การได้รับสิทธิพิเศษทางด้านต่างๆ ที่เอื้อต่อการลงทุน ไม่ว่าจะเป็นสิทธิพิเศษทางภาษีอากร การส่งเสริมการลงทุน ความพร้อมของปัจจัยการผลิต การอำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกรรมและบริการพื้นฐานต่างๆ ตั้งแต่ระบบขนส่งไฟฟ้า ประปา ฯลฯ และจะมีคำเรียกเฉพาะที่แตกต่างกันออกไป เช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone) เขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก (Export Processing Zone) คลังสินค้าทัณฑ์บน (Bonded Warehouse) และเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน (Special Border Economic Zone) (ดำรง แสงทวีเลิศ, 2545) ดังนั้นจึงต้องมีการศึกษาถึงรูปแบบของการพัฒนาการท่องเที่ยวท่องเที่ยวบนพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ เพื่อสามารถนำไปสู่การส่งเสริมคุณค่าการท่องเที่ยวให้มีความสมดุลและมีความสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสังคมอย่างเป็นระบบที่ยั่งยืนต่อไป

การพัฒนาการท่องเที่ยว

1. ความหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยว

การพัฒนา ในภาษาไทยนั้นมาจากคำว่า “วฒฺณ” การทำให้เจริญ แต่เมื่อมาใช้เป็นคำแปลของ “Development” ในภาษาอังกฤษ จะมีความหมายเกินความไปถึงการกระทำให้ดีขึ้นจากที่เป็นอยู่ โดยการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้าไปปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือนำวิชาการที่แปลกใหม่เข้ามาใช้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546) ดังนั้นการพัฒนาการท่องเที่ยว จึงหมายถึง การใช้ทรัพยากร การท่องเที่ยว เช่น ธรรมชาติ

โบราณสถาน วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการนำมาใช้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งในปัจจุบันและอนาคตพยายามลดความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากร (ศิริ ฮามสุโพธิ์, 2543) การกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์และการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว รวมทั้งปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยใช้ทรัพยากรเหล่านี้ให้เกิดคุณค่าอย่างชาญฉลาด และยังคงรักษาเอกลักษณ์ของธรรมชาติและวัฒนธรรมไว้ให้นานที่สุดเกิดผลกระทบน้อยที่สุด และใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป (จิตตินันท์ นันทไพบูลย์, 2551) การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและสงวนรักษาโอกาสต่าง ๆ การท่องเที่ยวจะมีความหมายรวมถึงการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคมและความงามทางสุนทรียภาพ (วรรณ วลัยวานิช, 2549)

ดังนั้น การพัฒนาการท่องเที่ยวจึงหมายถึง การพัฒนาการจัดการมีที่ระบบ โดยการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้าไปปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือนำวิชาการที่แปลกใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้นและเพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

2. ความสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยว

การพัฒนาการท่องเที่ยว มีความสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมาก เป็นโอกาสในการกระจายรายได้สู่ชุมชนในชนบทและการจ้างงานในท้องถิ่น ภาครัฐจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ของการท่องเที่ยวโดยภาครัฐจะสนับสนุนด้านความรู้ ประสบการณ์และงบประมาณอุดหนุนผ่านกลไกของรัฐในรูปแบบต่างๆ การพัฒนาโดยเน้นด้านเศรษฐกิจ หมายถึงความก้าวหน้าที่ยั่งยืนสวัสดิการเป็นต้น การลดความยากจนและลดการว่างงาน การลดความไม่เสมอภาคทางเศรษฐกิจ ซึ่งเน้นด้านเศรษฐกิจมองในแง่ที่ว่า การพัฒนาในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ทูนิยมอุตสาหกรรม การควบคุมการดำรงชีพของเขาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งได้รวบรวมแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาว่า ต้องมุ่งเน้นไปยัง 1) ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตในอนาคต 2) ความสามารถของตัวบุคคลในการช่วยเหลือตนเอง 3) ความสามารถในการควบคุมตัวเอง

ดังนั้น การพัฒนาการท่องเที่ยวบนพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษจะมีความสำคัญในเรื่องของ การค้า อุตสาหกรรม ตลอดจนถึง การต้องดำรงรักษาระบบนิเวศประเพณีเอาไว้ด้วยกัน จึงจำเป็นต้องมีกระบวนการจัดการที่ยั่งยืนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อไป

พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ

เขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone: SEZ) เป็นลักษณะของเขตพื้นที่ในการประกอบอุตสาหกรรมและการค้าที่มีเงื่อนไขและสิทธิพิเศษบางประการแตกต่างจากการประกอบธุรกิจโดยทั่วไป เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการลงทุนและพัฒนาประเทศ โดยมีรูปแบบและเรียกชื่อแตกต่างกันเช่น ในประเทศจีนเรียกว่า “เขตเศรษฐกิจพิเศษ” (Special Economic Zone) ประเทศมาเลเซียเรียกว่า “เขตการค้าเสรี” (Free Trade Zone) ประเทศเกาหลีเรียกว่า “เขตส่งออกเสรี” (Free Export Zone) ซึ่งในปัจจุบันเขตเศรษฐกิจพิเศษมีอยู่ในประเทศต่างๆ ทั่วโลกทั้งประเทศทุนนิยมและสังคมนิยมการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ต่างๆ เช่น การอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวการพาณิชย์และเป็นแหล่งการเงินที่สำคัญอีกด้วย การพัฒนาพื้นที่พิเศษขึ้นในประเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพในการแข่งขัน โดยเฉพาะประเทศที่ระบบการให้บริการของภาครัฐที่ยังขาดความเป็นเอกภาพ การบริการล่าช้าไม่มีประสิทธิภาพ อันเป็นอุปสรรคที่ทำให้นักลงทุนจากต่างชาติไม่เข้ามาลงทุน รวมทั้งยังเป็นอุปสรรคทำให้การพัฒนาการลงทุนของนักลงทุนภายในประเทศไม่สามารถทำให้ดีขึ้นพัฒนาการของแนวคิดในการพัฒนาพื้นที่พิเศษขึ้นนี้เริ่มมาจากเขตนิคมอุตสาหกรรม (Industrial Zone) ซึ่งต่อมาพัฒนาเป็นเขตอุตสาหกรรมส่งออก (Export Processing Zone) เขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนใหญ่ไม่มีพื้นที่การพัฒนาเฉพาะแต่จะเน้นการพัฒนาระบบการให้บริการทั้งระบบ โดยลดกฎระเบียบที่ไม่จำเป็น ใช้เทคโนโลยีระบบเครือข่ายมีการให้บริการแบบศูนย์บริการร่วม ทำให้เกิดความรวดเร็วในการบริหารจัดการ ส่วนเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศกำลังพัฒนามีความจำเป็นในการตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ เนื่องจากสภาพการเมืองระบบราชการที่ไม่เอื้อต่อการลงทุนธุรกิจการค้า มีความล่าช้าและมีกฎระเบียบมาก จึง

จำเป็นต้องจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อวางกฎระเบียบให้เกิดความคล่องตัวในการทำธุรกิจ (สิริวิชา สิริธัชชัย, 2551)

ดังนั้น เขตเศรษฐกิจพิเศษ จึงเป็นการขยายการค้าและการลงทุนที่เติบโตขึ้นจากฐานตลาดที่ใหญ่ขึ้นของภูมิภาคอาเซียน รวมทั้งความร่วมมือทางด้านการลงทุนระหว่างประเทศที่เพิ่มขึ้นของภาครัฐและเอกชนที่ต้องการแลกเปลี่ยนด้านทรัพยากรแรงงานและความเชี่ยวชาญ

ปัจจัยการพัฒนาการท่องเที่ยวบนพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ

ปัจจัยการพัฒนาการท่องเที่ยวบนพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษจำเป็นต้องมีการพิจารณาทั้งในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไปด้วย โดยการใช้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจการพัฒนาการท่องเที่ยวบนพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ มีปัจจัยหลักสำคัญ 3 ประการ ประกอบด้วย ดังนี้

1. ปัจจัยด้านการพัฒนาทางด้านการเศรษฐกิจ (Economic Sustainability)

การเติบโตต้องอยู่ในอัตราที่บริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากโตเร็วไปอาจทำให้สิ่งรองรับนักท่องเที่ยวด้านต่างๆ ไม่พร้อม ไม่เพียงพอ เช่น โครงสร้างพื้นฐานคุณภาพของแรงงานและการให้บริการอาจมีผลทำให้นักท่องเที่ยวหงุดหงิดไม่พอใจ ขาดความนิยมไม่เดินทางมาท่องเที่ยวทำให้เศรษฐกิจตกต่ำในระยะยาว

2. ปัจจัยด้านการพัฒนาทางด้านการสังคม (Social Sustainability)

หลังไหลของนักท่องเที่ยวต่างประเทศมากขึ้นและรวดเร็วเกินไปมีผลกระทบรุนแรงต่อชุมชนที่มีความเป็นเอกลักษณ์ในท้องถิ่น การใช้จ่ายเงินอย่างง่ายดายของนักท่องเที่ยว ซึ่งมีกำลังซื้อสูงกว่าคนในท้องถิ่นการใช้ชีวิตที่หรูหราหรืออย่างอิสระเสรีซึ่งทะลักเข้าสู่ชุมชนหนึ่งๆ อาจกลายเป็นแม่เหล็กดึงดูดใจให้คนหนุ่มสาวในท้องถิ่นหลงใหลมัวเมาต่อเงินทองหรือความสำราญที่หาได้ง่ายๆ ทำให้เกิดปัญหาสังคมติดตามมากมาย

3. ปัจจัยการพัฒนาทางด้านการสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability)

การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ขาดการควบคุม อาจกลายเป็นสิ่งที่ทำลายสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นตัวต้นกำเนิดของกิจกรรมท่องเที่ยวนั้นๆ เสียเอง เช่น จำนวนนักท่องเที่ยวที่ล้นหลาม ความแออัด ความสกปรกรกรุงรังและอื่นๆ การเร่งรัด

พัฒนาโดยใช้เทคนิคก่อสร้างที่ไม่เหมาะสมทำให้เกิดการพังทลายอย่างถาวรของหน้าดิน หาดทราย ชายทะเลการสูญเสียสภาพภูมิทัศน์ ฯลฯ การก่อสร้างอาคารหรือ สิ่งก่อสร้างในตำแหน่งที่ผิดพลาด อาจทำให้วงจรธรรมชาติเกิดความแปรปรวน กิจกรรมของนักท่องเที่ยวจำนวนมากทำให้เกิดปริมาณของเสียอย่างมหาศาล เช่นของ เสีย เศษอาหาร ขยะเป็นต้น ทำให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมได้อย่างมากมาย (เนตร ชนก นันท์, 2545)

ดังนั้น ปัจจัยการพัฒนาการท่องเที่ยวบนพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษจำเป็นต้องมีการ พิจารณาทั้งในมิติด้านเศรษฐศาสตร์ สังคมและสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไปด้วย การใช้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจจะทำให้เกิดเป็นกระบวนการพัฒนาการจัดการ การท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การพัฒนาการท่องเที่ยวบนพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ

พัฒนาการท่องเที่ยวบนพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ หลัก คือด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการบริการและด้าน ผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว

1) ด้านแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและคุณค่า ทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีและศาสนา รวมถึงสถานที่หรืออาคารสิ่งก่อสร้างที่มี อายุเก่าแก่หรือเคยมีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นในประวัติศาสตร์และสิ่งก่อสร้างที่มี คุณค่าทางศิลปะและสถาปัตยกรรม

2) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของทรัพยากร การท่องเที่ยวที่ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อที่ท่องเที่ยวนั้นจะได้รับความ สะดวกสบายและประทับใจทำให้นักท่องเที่ยวอยากอยู่ท่องเที่ยวนานขึ้น

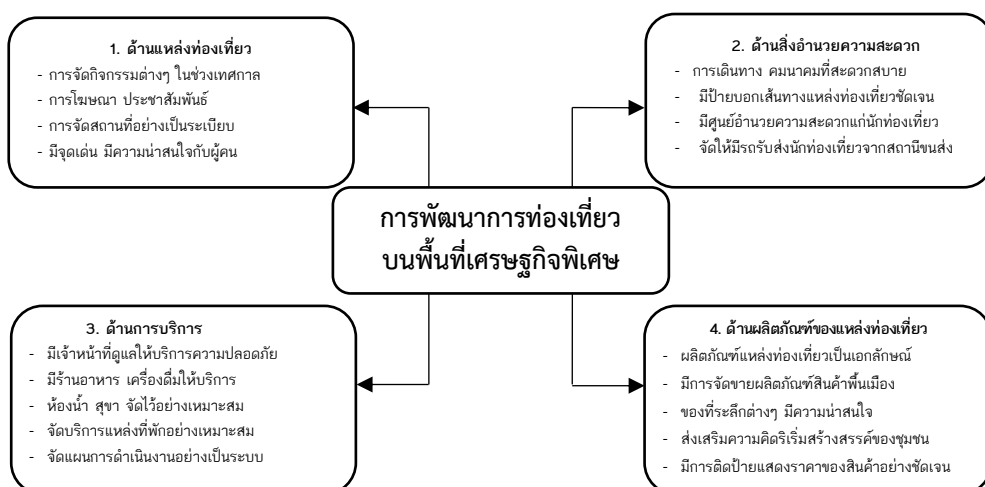
3) ด้านการบริการ อันได้แก่การให้บริการเพื่อการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่หรือ กิจกรรมที่มีผลเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของพื้นที่นั้น

4) ด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว เป็นส่วนของความต้องการในการ ท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวผู้ประกอบการและประชาชนในพื้นที่ ซึ่งหมาย รวมถึงกิจกรรม รูปแบบหรือกระบวนการการท่องเที่ยว (ดร.ชนันท์ เอ็มพันธ์, 2548)

ดังนั้น การพัฒนาการท่องเที่ยวบนพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ประกอบไปด้วย 4 ด้าน ซึ่งแต่ละด้านมีข้อค้นพบที่สำคัญ คือ 1) ด้านแหล่งท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมต่างๆในช่วงเทศกาล มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการ มีการจัดสถานที่อย่างเป็นระเบียบให้มีจุดเด่น มีความน่าสนใจกับผู้คน 2) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวก มีการเดินทางคมนาคมที่สะดวกสบาย มีป้ายบอกเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวชัดเจน มีศูนย์อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว จัดให้มีรถรับส่งนักท่องเที่ยวจากสถานีขนส่ง 3) ด้านการบริการ การให้บริการที่ดีคือ มีเจ้าหน้าที่ดูแลให้บริการความปลอดภัย มีร้านอาหาร เครื่องดื่มให้บริการ ห้องน้ำ สุขาจัดไว้อย่างเหมาะสม จัดบริการแหล่งที่พักอย่างเหมาะสม จัดแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ 4) ด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยวมีความเป็นเอกลักษณ์ มีการจัดขายสินค้าพื้นเมือง ของที่ระลึกต่างๆ ที่มีความน่าสนใจ มีการส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของชุมชน และควรมีการติดป้ายแสดงราคาของสินค้าอย่างชัดเจน

จากการศึกษาสามารถสร้างรูปแบบแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวบนพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ดังภาพที่แสดง

ภาพที่ 1 : การพัฒนาการท่องเที่ยวบนพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ

ที่มา : (ทัศนีย์ ปิยะเจริญเดช), 2563

เอกสารอ้างอิง

- จิตตินันท์ นันทไพบูลย์. (2551). *จิตวิทยาการบริการ*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์. (2537). *การวางแผนการพัฒนากองการท่องเที่ยว*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ดร.ชณิ เอมพันธ์. (2548). *การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเอกสารชุดฝึกอบรมทางไกลหลักสูตรการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ดำรง แสงกวีเลิศ. (2545). *เขตเศรษฐกิจพิเศษ : แนวคิดใหม่ในการพัฒนาพัฒนาพื้นที่เฉพาะ*. *วารสารเศรษฐกิจและสังคม*, 39(2), 42-43.
- เนตรชนก นันท์. (2545). *การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม: กรณีศึกษาชุมชนวัดพระบาทห้วยต้ม อำเภอสี จังหวัดลำพูน (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว)*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญเลิศ ตั้งจิตวัฒนา. (2542). *การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน*. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ราชบัณฑิตสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: บริษัท นานมีบุ๊คส์ จำกัด.
- วรรณ วลัยวานิช. (2549). *ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริ ฮามสุโพธิ์. (2543). *สังคมวิทยาการท่องเที่ยว*. เลย: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏเลย.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2561). *การท่องเที่ยวประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมहनุนตลาดไทยเที่ยวไทยครั้งแรกของปี 2561*. กรุงเทพฯ: บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด.
- สิริวิชา สิทธิชัย. (2551). *สิทธิประโยชน์ทางภาษีเพื่อการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ความขัดแย้งในสังคมไทยกับแนวทางในการแก้ไข*

Conflict in Thai Society: Alternatives to Conflict Resolution

พงศ์พัฒน์ จิตตานุรักษ์

Phongphat Chittanurak

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail: phongphat.chi@mcu.ac.th

๗-----๘

บทคัดย่อ

ปัจจุบันสังคมไทยเกิดการแบ่งแยกออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ อย่างชัดเจน เนื่องจากความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกต่างกัน จากความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยที่มากขึ้น การขัดแย้งในผลประโยชน์ระหว่างกัน การขาดโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาข้อมูล สื่ออย่างเท่าเทียมกัน การเข้าใจในประชาธิปไตยอย่างไม่ถูกต้อง หรือการขาดบรรทัดฐานหรือเส้นแบ่งที่ชัดเจนของอำนาจนิติบัญญัติ ตุลาการ และบริหาร เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ปัญหาความขัดแย้ง ดังกล่าวจะดีขึ้นได้ หากมีการให้การศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้คนในสังคมไทยเกิดสติ ใช้สติในการพิจารณา สิ่งต่าง ๆ รู้เท่าทัน ปลุกฝังให้เกิดประชาธิปไตยในจิตใจของทุกคน ซึ่งจะทำให้สังคมไทยสามารถประสานอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขและมีการร่วมมือประสานงานซึ่งกันและกันเพื่อประโยชน์ของประเทศไทยเป็นสำคัญ

คำสำคัญ: ความขัดแย้ง; แนวคิด; สังคม

* Received August 22, 2019; Revised August 29, 2019; Accepted September 18, 2019

Abstract

Nowadays, Thai society is clearly divided into various groups due to the different political views from the increasing inequality in Thai society. Conflicting of interest between each other because of lacking of unequal opportunities in terms of education and media information, understanding of democracy, lines clear bases or lines of legislative, and judicial and administrative power, and etc., is issued. However, conflicts issue can be solved if equal education is provided for people in Thai society in order to build awareness, take consideration, and be aware of things. Embed democracy in everyone's mind will gather Thai society together peacefully, and cooperation can also provide benefit of the nation as a result.

Keywords: conflict; concept; society

บทนำ

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในโลกนี้น่าจะมีมาพร้อม ๆ กับการเกิดของมนุษย์ ในอดีตกาลประชากรบนโลกนี้อาจจะมีจำนวนน้อย ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจึงไม่ซับซ้อนรุนแรงเท่ากับปัจจุบัน เมื่อจำนวนคน กลุ่มสังคม เพิ่มปริมาณมากขึ้น บริบทที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งในประเด็นใดประเด็นหนึ่งก็เพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย บางครั้งก็ก่อให้เกิดความสับสน ยุ่งยาก ก่อให้เกิดเป็นความขัดแย้งในประเด็นใหม่ รูปแบบใหม่ตามมามาก การแก้ปัญหาที่ไม่สามารถทำได้เพียงวิธีใดวิธีหนึ่งเท่านั้น เพราะวิธีการแก้ปัญหาบางอย่างก็สามารถแก้ไขได้เพียงบางประเด็นของความขัดแย้ง ไม่สามารถแก้ไขปัญหได้ทั้งหมด ซึ่งนั่นก็เป็นเหตุผลว่าทำไมความขัดแย้งบางเรื่องถึงกินระยะเวลานาน บางครั้งใช้เวลากว่าร้อยปีก็ยังไม่สามารถแก้ไขได้

ความขัดแย้งทางความคิดกับความขัดแย้งทางการเมือง

เมื่อกล่าวถึงความคิด ย่อมหมายถึงกิจกรรมทางจิตใจหรือปัญญาซึ่งสัมพันธ์กับจิตสำนึกของแต่ละคน ทั้งยังอาจหมายถึงกระบวนการคิดหรือลำดับการคิดซึ่งย่อมมีหลากหลายและแตกต่างกันไปตามตัวบุคคลซึ่งความคิดนั้นถือเป็นหลักพื้นฐานที่

รองรับการกระทำและปฏิกิริยาของมนุษย์ อย่างไรก็ตาม การคิดช่วยให้มนุษย์ เข้าใจ โลกและมีรูปแบบชีวิตที่ต่างกันได้ รวมถึงนำเสนอสิ่งต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกับความ ต้องการความปรารถนา วัตถุประสงค์ และเป้าหมายชีวิตของเขาได้ ความคิดเห็น ทางการเมือง เป็นความเข้าใจในการเมืองของบุคคลหนึ่ง หรือหลายคน และได้แสดง ออกมาเพื่อทำความเข้าใจว่าสิ่ง ๆ นั้นคืออะไร และควรเป็นไปอย่างไร และความ ชัดแย้ง ของสังคมไทยในปัจจุบันก็มีต้นเหตุมาจากความคิดทางการเมืองที่แตกต่างกัน นั้นเอง ทั้งนี้สาเหตุที่ทำให้ความคิด ทางการเมืองของคนแต่ละกลุ่มแตกต่างกันเกิด จากการที่ทฤษฎีทางการเมืองมีอยู่มากมาย ไม่มีความชัดเจนเป็นอันหนึ่งอันเดียว เมื่อ ต่างฝ่ายต่างมองกันไปคนละทฤษฎีจึงทำให้เชื่อว่าสิ่งที่ตนเชื่อและกระทำอยู่นั้นเป็นสิ่งที่ จะทำให้อีกฝ่ายเชื่อหรือกระทำอีกอย่างที่ทำให้ขัดแย้งกับฝ่ายตนกลับกลายเป็นสิ่งที่ผิด และจากที่ประชาชนชาวไทยได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างจริงจังและ กว้างขวางขึ้น การสื่อสารทางการเมืองในปัจจุบันจึงมีความน่าเชื่อถือได้น้อย และสื่อก็ กลายเป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการนำเสนอข่าว มีการเข้าครอบครอง สื่อจากทางฝั่งนักการเมืองหรือนายทุนที่หลากหลาย ทำให้สื่อไม่เป็กลางในการ นำเสนอข่าวอย่างแท้จริง (Chansongphol et al., 2019)

จากสาเหตุของความขัดแย้งที่กล่าวมาข้างต้น เมื่อเรียบเรียงปัจจัยต่าง ๆ ที่มี อยู่ในบริบทของสังคมไทย แล้ว สามารถสรุปได้ว่าปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทาง ความคิดในสังคมไทยนั้นเกิดจากปัจจัย ดังต่อไปนี้ 1) ปัจจัยทางด้านความรู้ในเรื่อง ประชาธิปไตยที่ยังมีความสับสนในความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ ปกครองแบบ ประชาธิปไตยค่อนข้างมาก ต่างฝ่ายต่างตีความหมายระบอบประชาธิปไตยมักเข้าใจตามแนวคิด ของตนเอง ซึ่งไม่ใช่เรื่องแปลกแต่อย่างใด เพราะการเรียนการสอนใน ปัจจุบันมีการสอดแทรกเรื่องประชาธิปไตยอยู่น้อยมาก โดยเด็กไทยหลายคนรู้ว่าการ เลือกตั้งคือหนทางสู่ประชาธิปไตย แต่กลับไม่ทราบถึงคุณค่า ประโยชน์ และ องค์ประกอบของประชาธิปไตยเท่าที่ควร 2) ปัจจัยทางด้านความเหลื่อมล้ำทางสังคม ที่มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เป็นธรรม ช่องว่างระหว่างคนจนแ สคนรวย หรือแม้แต่ในเรื่องโอกาสทางสังคม ปัญหาเหล่านี้ทำให้กลุ่มคนในสังคมซึ่งอาจ เป็นผู้ที่เป็นเสมือนฐานของความเหลื่อมล้ำผลักดันกลุ่มคนที่อยู่สถานะเหนือกว่าตนไป อยู่อีกข้างหนึ่งปัจจัย

จะแก้ไขและลดความขัดแย้งได้อย่างไร

ปัญหาความขัดแย้งในสังคมไทยนี้มีความซับซ้อนและมีสาเหตุมาจากหลากหลายปัจจัยด้วยกัน การแก้ไขปัญหาก็มีหลากหลายวิธีเช่นกัน ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช (Phetchabunin, 2014) เคยกล่าวไว้ว่า สติ เป็นสิ่งสำคัญและควรรักษาที่สุด ในการแก้ปัญหาทาง การเมืองภายใต้ระบอบประชาธิปไตย โดยสติจะช่วยเลี่ยงความ โกรธ เคียดแค้น ที่มีต่อฝ่ายตรงข้ามและหลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ อย่างเช่นการด่าทอที่รุนแรง นอกจากนี้ท่านยังกล่าวว่า การขาดสติเพียงข้างหรือฝ่าย ใด ฝ่ายเดียวนั้นไม่รุนแรงเท่ากับการขาดสติพร้อมกันทุกฝ่าย เพราะหากเป็นเช่นนั้น ประชาธิปไตยก็อาจอยู่ได้ เพราะเมื่อการตัดสินใจต่าง ๆ จะถูกอารมณ์และความรู้สึก ครอบงำแทนความคิดวิเคราะห์แล้ว ทำให้ในตอนท้ายที่สุดจะไม่มีประชาธิปไตยอีกต่อไป

เมื่อกล่าวถึงประชาธิปไตยในจิตใจนั้นคือบุคคลที่มีประชาธิปไตยอยู่ในจิตสำนึก ของตนเอง โดยมี ลักษณะดังต่อไปนี้

ประการที่ 1 จะต้องเป็นคนหนักแน่นมีความคิดวิเคราะห์ในการรับฟังข่าวสาร นักประชาธิปไตยจะเชื่อ หรือเห็นดีเห็นงามไปกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดก็ต่อเมื่อเขาได้เห็นด้วยตา ของตนเองและได้พิจารณาด้วยเหตุผลอย่างถ่องแท้ แล้วเท่านั้น

ประการที่ 2 การมีทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น โดยได้ตระหนักว่ามนุษย์ทุกคนมีดีเลว ปะปนกันไป จึงไม่จ้องจับผิด ไม่คิดร้ายต่อกัน เพื่อให้การทำงานสามารถประสาน ร่วมมือกันได้สำเร็จ

ประการที่ 3 การยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น รวมถึงความคิดที่เห็นต่าง จากความคิดของตนเอง

ประการที่ 4 การรู้แพ้ รู้ชนะ และรู้ภัย ไม่กลัวที่จะเสียหน้ามากกว่าเสียชื่อ รู้จักลิ้มความบาดหมางและ รอยร้าวและจับมือร่วมกันทำงานได้

วิธีการดังกล่าวคือการแก้ไขปัญหาในระยะยาว แต่ในระยะสั้นนั้นต้องเริ่มจาก การหาเป้าหมายที่เป็นผลประโยชน์ร่วมกันของทุกกลุ่มเป็นก้าวแรกที่สำคัญในการแก้ไข ปัญหา และการใช้บทบาทของผู้นำชุมชนในระดับท้องถิ่น ในการสร้างความสมานฉันท์ ตั้งแต่ระดับชุมชน และเป็นตัวการในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม และความเข้าใจ ที่พึงประสงค์ตามแนวทางสันติ

สัมมาทิฐิกับการลดความขัดแย้ง

การกระทำใด ๆ ก็ตาม จะต้องเริ่มจากความรู้ความเข้าใจ ความคิดเห็นทัศนคติที่ถูกต้อง การกระทำนั้น ๆ ก็จะต้องตั้งงามไม่ดำเนินไปในทางที่ผิดพลาดและนำไปสู่การแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ สัมมาทิฐิเป็นองค์มรรคองค์แรกจัดอยู่ในหมวดของปัญญาที่จะพัฒนาให้เกิดอภัยทาน ซึ่งจะเปรียบเสมือนแกนนำที่จะนำพาให้เกิดองค์มรรคอื่น ๆ อันจะก่อให้เกิดจริยธรรมการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักอริยมรรค สัมมาทิฐิจะเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างสังขารกับจริยธรรม โดย “สังขาร” หมายถึงธรรมในฐานะเป็นความจริงที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ส่วน “จริยธรรม” หมายถึง ธรรมในฐานะที่เป็นแนวทางหรือวิถีปฏิบัติของมนุษย์เพื่อให้รู้แจ้งหรือเข้าใจสรรพสิ่งตามความเป็นจริงในกฎธรรมชาตินั้น เมื่อมนุษย์เกิดปัญญารู้แจ้งความจริงตามธรรมชาติ มนุษย์ก็สามารถที่จะถือเอาประโยชน์จากสังขารนั้น เกิดเป็นแนวทางในการปฏิบัติหรือจริยธรรมขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กับบทบาทของมนุษย์โดยตรง พระพุทธเจ้าทรงแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างจริยธรรมกับสังขารได้อย่างชัดเจน โดยตัวกลางที่เชื่อมโยงนั้น คือ ปัญญาคุณของพระพุทธองค์ที่ได้ตรัสรู้ความจริงตามกฎธรรมชาตินั้น แล้วทรงนำเอาสังขารนั้นมาจัดวางเป็นระบบจริยธรรม (Songjai, 2007)

ในฐานะปุถุชนคนธรรมดาต้องยอมรับกันในระดับหนึ่งว่า แม้เราจะเป็นผู้ปฏิบัติตามอริยมรรคซึ่งยังไม่เข้าถึงสังขารอย่างสมบูรณ์ แต่ถึงกระนั้นเราก็ต้องมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการของธรรมชาติบ้างไม่มากนักน้อย อาจจะเป็นความรู้ในเชิงทฤษฎี หรือความรู้ตามแนวเหตุผลก็ได้ ดังนั้น ในกระบวนการพัฒนาอภัยทานที่เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาชีวิตตามหลักอริยมรรค จึงเริ่มต้นด้วยสัมมาทิฐิ ดังคำกล่าวของท่านพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) ที่ว่า “ผู้ที่ปฏิบัติ(ตามมรรค) ก็จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการธรรมชาตินั้นบ้างไม่มากนักน้อย ดังนั้น มรรคจึงเริ่มต้นด้วยสัมมาทิฐิ” Phra Dhammapidok (P.A. Payutto), 2003) เป็นตัวกลางเชื่อมโยงชีวิตของบุคคลเข้าไปหาสังขารโดยอาศัยมรรคหรือหลักจริยธรรมเมื่อบุคคลมีความเห็นความเชื่อในเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้ว และถ้าความเห็นหรือความเชื่อนั้นไม่ตรงกับผู้อื่น ก็จะนำไปสู่ความขัดแย้งได้ มานะและตัณหาก็คะแสดงบทบาทเพื่อตอบสนองความเห็นความเชื่อนั้น ๆ เช่น บุคคลมีความเชื่อว่ามีตัวตนที่เป็นศูนย์กลาง (ทิฐิ) ก็จะทำให้เกิดความอยาก ที่จะหาวัตถุมาบำเรอปรนเปรอตน (ตัณหา) และความทะนงตน

อยากใหญ่ไผ่เด่น ก็เกิดตามมา (มานะ) ฉะนั้น ทิฐิจึงเป็นรากฐานสำคัญในการกำหนดกรอบวิธีคิด กรอบกระบวนการทัศน์ และเป็นมาตรฐานในการให้คุณค่าและความหมายแก่โลกและชีวิตของมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและสังคมแบบถอนรากถอนโคน (Radical) จะเกิดขึ้นไม่ได้ ถ้าไม่เข้าไปแก้ที่ต้นตอหรือรากเหง้าของปัญหานั้น (Bhikkhu Bodhi, 1984)

อภัยทานกับการลดความขัดแย้ง

วิธีการปฏิบัติอภัยทานนั้น กษิรา เทียนส่องใจ (Songjai, 2007) ได้อธิบายแนวทางไว้ว่ามีวิธีการปฏิบัติแบ่งออกเป็น 3 ทาง คือ ทางกาย ทางวาจา และทางใจ ซึ่งในทัศนะพุทธศาสนาจะถือว่าในการกระทำทั้ง 3 นั้น มโนกรรมจะเป็นกรรมที่สำคัญที่สุด เพราะมโนกรรมหรือเจตนาจะเป็น ตัวกำหนด การกระทำทางกายและวาจา ดังนั้น วิธีการปฏิบัติของอภัยทาน ก็จะต้องเริ่มปฏิบัติที่ใจเป็นลำดับแรก ซึ่งจะนำไปสู่ กาย และวาจา ดังนี้

1) มโนกรรม: วิธีการปฏิบัติในการให้อภัยทานทางใจ

วิธีการของอภัยทานทางใจ จะต้องเริ่มต้นด้วย การรื้อถอน และสลายความยึดมั่นถือมั่นในทางที่ผิด คือ การปรับเปลี่ยนความเห็นจากมิจฉาทิฐิ ให้เป็นสัมมาทิฐิ ซึ่งเป็นแกนนำและเป็นจุดเริ่มต้นในหลักการพัฒนาอภัยทานดังที่กล่าวไว้แล้ว บางคนไม่สามารถที่จะให้อภัยทานได้เพราะยังมีมิจฉาทิฐิ ขาดปรโตโฆสะและโยนิโสมนสิการ แต่ถ้าเป็นสัมมาทิฐิ การให้อภัยทานนั้นกลับเป็นชัยชนะอันยิ่งใหญ่ไม่ใช่การยอมแพ้ เพราะเป็นการเอาชนะใจตัวเอง เป็นอิสระจากความโกรธ เกลียดอาฆาตแค้นวิธีการปฏิบัติอภัยทานทางใจ

2) วจกรรม: วิธีการปฏิบัติในการให้อภัยทานทางวาจา

(1) การใช้วาจาที่เหมาะสม คือ คำพูดจะประกอบไปด้วยคำไพเราะ อ่อนหวานนุ่มนวล เป็นคำพูดที่ไม่เบียดเบียนทำร้ายผู้อื่น ซึ่งจะต้องมีองค์ประกอบดังนี้ เป็นคำพูดที่เป็นจริง ไม่พูดส่อเสียด ก่อให้เกิดความแตกแยก เป็นคำพูดที่ไม่มีโทษ รื่นหู สุภาพ ไม่หยาบคาย และจะต้องเป็นคำพูดที่พูดด้วยความปรารถนาดีต่อกัน และเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟังด้วย

(2) การกล่าวคำว่า “ขอโทษ” คำว่า “ขอโทษ” จัดเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้เกิดอภัยทานทั้งผู้ที่กระทำ และผู้ที่ถูกที่กระทำ เพราะผู้ใดที่กล่าว คำว่า “ขอโทษ” ได้แสดงว่า ผู้นั้นมีจิตที่ปราศจากความโกรธ ไม่พยาบาท อาฆาตแค้น ปราศจากทิฐิ มานะ เป็นการกล่าวที่แสดงถึงการสำนึกตัวเอง ยอมรับผิด เป็นการขอขมาทางวาจา แสดงถึงความเสียใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

3) กายกรรม: วิธีการปฏิบัติในการให้อภัยทานทางกาย

(1) การฟังอย่างลึกซึ้ง หรือการฟังอย่างตั้งใจการยอมรับฟังถึงความต้องการ ความทุกข์ ที่อยู่ในส่วนลึกของจิตใจ ของแต่ละคนที่ได้เปิดเผยออกมาอย่างเป็นอิสระ การฟังจึงเป็นเรื่องสำคัญ เพราะปัญหาส่วนใหญ่ของคนทั่วไปก็คือ ไม่ทันฟัง ไม่ยอมฟัง ไม่ตั้งใจฟัง คิดแต่จะทำอย่างเดียว แย่งกันพูดแย่งกันทำจนลืมฟังผู้อื่น เพราะฉะนั้น การฟังอย่างลึกซึ้งหรืออย่างตั้งใจนั้น จึงเป็นวิธีการของอภัยทางกายที่สำคัญซึ่งควรกระทำก่อนการกระทำอื่นใด เปิดใจฟังอย่างลึกซึ้งให้เข้าใจเรื่องราวทั้งหมดอย่างรอบด้านที่สุด แล้ววิธีการให้อภัยทางกายอื่น ๆ ก็จะแสดงออกตามมาอย่างสอดคล้องกันเอง

(2) การแบ่งปันทรัพยากรหรือสิ่งอื่น เพื่อเป็นการชดเชยหรือเยียวยา โดยธรรมตามนุษย์ เมื่อยังไม่ได้พัฒนา จิตใจก็มุ่งที่จะเอาแต่ประโยชน์ส่วนตัว ยึดติดในผลประโยชน์ ทำให้สังคมมีความเหลื่อมล้ำต่ำสูง ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของรายได้ ทรัพย์สิน เป็นช่องทางนำไปสู่ความขัดแย้งและแตกแยกได้ แต่ถ้ามนุษย์ที่มีการพัฒนาแล้ว ก็จะเป็นจิตที่เมตตา ปราศจากโลภะ จะมีความสุขจากการให้มากกว่าการได้รับ และถ้าเราพิจารณาในแง่มุมของความยุติธรรมแล้ว การแบ่งปันทรัพยากร และสิ่งอื่นแก่เพื่อนมนุษย์นั้น ก็เท่ากับเป็นการชดเชย และเยียวยาให้กับผู้เสียหายนั่นเอง

อภัยทานเป็นพุทธสันติวิธี ที่ใช้นำมาเป็นรูปแบบสำหรับการจัดการปัญหาความขัดแย้งในสังคมไทยได้ ซึ่งไม่เพียงแต่สามารถใช้ได้ในรูปแบบการแก้ไขหลังจากความขัดแย้งเกิดขึ้นแล้วยังสามารถใช้เป็นรูปแบบของการป้องกันเพื่อไม่ให้ความขัดแย้งก่อตัวอีกด้วยอภัยทานทางใจนับว่ามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาให้มีความอดทน มีความเมตตา ไม่อาฆาตพยาบาทโกรธแค้น โดยวิธีการของอภัยทานดังกล่าวมาทั้งหมดทำให้การยึดมั่นในความเป็นอัตลักษณ์สลายลง สามารถแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งได้ในที่สุด

สรุป

ปัญหาทุกปัญหาที่สังคมไทยกำลังเผชิญอยู่นั้น เป็นบทเรียนราคาแพงที่ทุกคนได้รับ สาเหตุที่แท้จริงของทุกปัญหานั้นมาจากเหตุเพียงเหตุเดียว คือ ความด้อยคุณภาพของประชากร ทั้งระดับครอบครัว ระดับสังคม ระดับชาติ จำนวนประชากรที่มีคุณภาพต่ำเป็นจำนวนมากในสังคมเหล่านั้น ดังนั้น การแก้ปัญหาจึงต้องทำทุกวิถีทางที่จะสร้างคุณภาพที่สูงขึ้นไปแก่ประชาชนในสังคมไทย ด้วยหลักการของพุทธศาสนาที่จะช่วยลดความขัดแย้งคือหลักการที่ว่า “เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร” เพราะการจองเวรจะไม่รู้จักจบสิ้น ดังนั้น การพัฒนามนุษย์ให้เจริญในอารยธรรมโดยการใช้ปัญญาเพื่อนำไปสู่สันติภาพและ ความสงบสุขนับเป็นจุดหมายสูงสุดของพระพุทธศาสนา จะอย่างไรก็ตาม แนวทางของการต่อสู้หรือปฏิบัติการสันติวิธีและสันติภาพนั้น มีนัยหลายประการที่สอดคล้องกัน ถึงกระนั้นท่ามกลางวิกฤติการณ์ที่เกี่ยวกับความขัดแย้งและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในทั่วทุกมุมของสังคมนั้น ทำให้แนวคิดและปฏิบัติการสันติวิธีและสันติภาพนั้นได้กลายเป็นคู่มือสำคัญสำหรับการเข้าไปดำเนินการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและความรุนแรงอยู่เสมอ ๆ จนทำให้ “สันติวิธี” นั้น ได้เปลี่ยนสถานะจาก “ทางเลือกใหม่” ที่สังคมให้ความสนใจไปสู่แนวคิดที่เป็นรากฐานในการดำเนินแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและความรุนแรงในกลุ่มชน ชุมชน สังคม ประเทศชาติและประชาคมต่าง ๆ ในยุคปัจจุบันนี้

เอกสารอ้างอิง

- Bhikkhu Bodhi. (1984). *The Noble Eightfold Path*. Kandy: Buddhist Publication Society.
- Songjai, K.T. (2007). *Analysis of Forgiveness For conflict management in the present Thai society* (Doctor of thesis) . Ayutthaya: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Phra Dhammapidok (P.A. Payutto). (2003). *Modified And Expanded Buddhist Dharma, First Edition 11*. Bangkok: Mahachulalongkornrajavidyalaya University Press.

Phetchabunin, P. (2014). Conflict and Democracy in Thai Society.

Pathumwan Academic Journal, 4(9).

Thanyanant Chansongphol et al. (2019). The Concept Middle Way

(Mācchīmāptipthā) In Resolving Conflicts Caused By Political

Communication. *Journal of MCU Nakhondhat*, 6(10), 4873-7883.

ความเป็นผู้นำกับการบริหารราชการแผ่นดิน*

Leadership and Public Administration

กิตติชัย ไชยพรศิริ

Kitwichai chaiyapawnsiri

นักวิชาการอิสระ

Independent Scholar

E-mail: Kitwichai.cha@mcu.ac.th

๙-----๖

บทคัดย่อ

ความสำเร็จของผู้นำในการบริหารราชการแผ่นดินจำเป็นต้องมีทักษะและขีดความสามารถของผู้นำในการบริหารราชการแผ่นดิน คือความสามารถของผู้นำที่จะให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมในการสร้างพันธกิจแรงจูงใจวิสัยทัศน์ การสร้างระบบ กระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพไปในทิศทางเดียวกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายร่วมกัน ผู้นำจึงเป็นส่วนสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการบริหารงานราชการแผ่นดินนั้นจะต้องมีผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่ดี มีความรู้ความสามารถและทักษะในหลายด้าน เช่น มี ทักษะการเป็นหัวหน้างานและภาวะผู้นำที่ดี ใช้หลักการบริหาร และการจัดการได้อย่างมีอาชีพ มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของการเป็นผู้บริหารที่ดี รู้จักวิธี การเรียนรู้ตนเองและการเรียนรู้บุคคลได้เป็นอย่างดี และต้องเป็นผู้ที่รู้จัก หลักจิตวิทยาในการบริหารเป็นอย่างดี ผู้นำที่มีประสิทธิภาพสูงสุดเป็นผู้นำที่มุ่งทั้งงานและคนโดยใช้แนวความคิดผู้นำเชิงคุณลักษณะแนวคิดผู้นำเชิงพฤติกรรม แนวคิดผู้นำเชิงสถานการณ์ แนวคิดภาวะผู้นำสมัยใหม่และการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นผู้นำที่ดีมีประสิทธิภาพในยุคโลกาภิวัตน์

คำสำคัญ: ความเป็นผู้นำ; การบริหาร; ราชการ

* Received September 10, 2019; Revised September 29, 2019; Accepted October 1, 2019

Abstract

The success of leaders in the administration of the government must have the skills and capabilities of leaders in the administration of the government. Is the ability of leaders to participate in the creation of a mission, motivation, vision, the creation of an effective work system in the same direction to achieve the common policy objectives, leaders are an important part, especially in the administration of the government, that leaders must have leadership. Have knowledge, ability, and skills in many areas such as good supervisor skills and leadership Use management principles and professional management Have a good understanding of the roles and responsibilities of being a good manager, know how to self-learn and learn personally and must be someone who knows management psychology as well the most effective leaders are leaders who focus on both work and people, using concepts, feature leaders, concepts, behavioral leaders. Situational leadership concepts of modern leadership and the application of the principles to be good, effective leaders in the globalization era well

Keywords: Leadership; Administration; Civil service

บทนำ

ในการบริหารองค์กร หน่วยงานต่าง ๆ นั้น ผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญต่อการบริหารงานในองค์กร การเป็นผู้นำไม่ได้เป็นมาโดยกำเนิด แต่เป็นความสามารถสร้างขึ้นได้จากการที่บุคคลนั้นใช้ความพยายามและการทำงานหนัก ในการบริหารจัดการองค์กร หน่วยงานภายใต้การดูแล ควบคุมให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ การเป็นผู้นำจึงเป็นเรื่องที่เรียนรู้ได้ ทำให้เกิดภาวะความเป็นผู้นำ ซึ่งคำว่าผู้นำได้มีนักวิชาการให้นิยามมากมาย แต่ที่คนส่วนใหญ่เข้าใจตรงกันก็คือ เป็นกระบวนการสร้างอิทธิพลทางสังคมที่บุคคลหนึ่งตั้งใจใช้อิทธิพลต่อผู้อื่นในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่กำหนด รวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กร ซึ่งภาวะผู้นำจึง

เป็นกระบวนการสร้างอิทธิพลที่ช่วยให้กลุ่มสามารถบรรลุเป้าหมาย ซึ่งมีหลายด้วยองค์ประกอบ ไม่ว่าจะเป็นการให้ความไว้วางใจและเชื่อมั่น ในตัวผู้ที่มีภาวะผู้นำเพื่อเป็นตัวบ่งชี้ความน่าเชื่อถือของผู้นำ ความพอใจของพนักงานในองค์กร รวมถึงการสื่อสารความหมายที่มีประสิทธิภาพโดยภาวะผู้นำที่มีประโยชน์ในขอบข่ายที่สำคัญสามขอบข่าย นั่นคือ ภาวะผู้นำในการเอาชนะความไว้วางใจและความเชื่อมั่นของคนในองค์กร

ความเป็นผู้นำ

คำว่า “ผู้นำ” (Leader) และ “ภาวะผู้นำ” (Leadership) เป็นคำที่มีความสัมพันธ์กัน เมื่อมีผู้นำก็ต้องมีภาวะผู้นำของคนๆ นั้น ซึ่งถือว่า ภาวะผู้นำเป็นคุณสมบัติของความเป็นผู้นำที่อยู่ในตนเองที่ทำให้ผู้อื่นรู้สึกและสัมผัสได้ และเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม เกิดความไว้วางใจและเชื่อใจว่าจะสามารถนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ตลอดจนบรรลุวัตถุประสงค์ได้รวมทั้งทำให้ได้รับความร่วมมือและได้รับความเคารพนับถือจากคนในองค์กรเช่นกัน (กานต์ บุญศิริ และพจนารถ พรเจริญวิโรจน์, 2557) ความเป็นผู้นำ หรือ ภาวะผู้นำ เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารจะให้อิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้อื่น ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุจุดหมายขององค์กร จากคำอธิบายดังกล่าว ทำให้เกิดคำถามว่าผู้บริหารจะทำให้ตนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนอื่นได้อย่างไร คำตอบก็คือ การสร้างอำนาจ (power) หรืออิทธิพล (Bartol et al., 1998)

ภาวะผู้นำของผู้นำจึงถือว่าเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ การสร้างภาวะผู้นำให้เกิดขึ้นกับผู้นำหรือผู้บริหารในฐานะเป็นผู้นำองค์กรจะต้องสร้างความร่วมมือร่วมใจกันในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน นั่นคือผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำ (Leader) ผู้นำจะต้องมีความเป็นผู้นำ หรือภาวะผู้นำ (Leadership)

ความหมายของความเป็นผู้นำ

ผู้นำ (Leader) หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งหรือการเลือกตั้งจากกลุ่มให้ทำหน้าที่ของตำแหน่งผู้นำ เช่น การชี้แนะ สั่งการ และช่วยเหลือให้กลุ่มสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งได้มีการเขียนชื่อผู้นำแตกต่างกันออกไป

ตามลักษณะงานและองค์กร สำนักงาน ที่อยู่ เช่น ผู้บริหาร ผู้ว่าราชการ นายอำเภอ ผู้อำนวยการ อธิการบดี เป็นต้น

ภาวะผู้นำ (Leadership) หมายถึง การสร้างสัมพันธภาพในเรื่องของการใช้อิทธิพล ระหว่างผู้นำกับผู้ตามที่มีจุดมุ่งหมายให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ที่มีร่วมกันภาวะผู้นำ เกี่ยวข้องกับ การใช้อิทธิพล (Influence) เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มบุคคล การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะสะท้อนให้เห็นวัตถุประสงค์ที่มีร่วมกันระหว่างผู้นำกับผู้ตาม ซึ่งภาวะผู้นำเป็นเรื่องของความสามารถ ทักษะและกระบวนการที่ผู้นำใช้ในการนำกลุ่มให้ไปสู่จุดมุ่งหมาย

ภาวะผู้นำ เป็นขบวนการสร้างสิ่งเร้าในการพัฒนาและการทำงานกับคนในองค์กร เป็นขบวนการมุ่งสร้างแรงจูงใจให้กับคน โดยใช้มนุษยสัมพันธ์หรือการปฏิสัมพันธ์ในองค์กรเพื่อการสื่อสารระหว่างบุคคลในการสร้างบรรยากาศในองค์กร ลดความขัดแย้งระหว่างบุคคล ให้เกิดความเจริญและการพัฒนา นอกจากนั้นก็คือ ปัจจัยของมนุษย์ที่ส่งเสริมภาวะผู้นำให้เกิดขึ้นในการปฏิบัติการขององค์กร ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในจุดหมาย การตัดสินใจเลือกทางเลือกใหม่ การสนับสนุนส่งเสริมการบริการการศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น การนำหลักการเปลี่ยนแปลงมาใช้ในองค์กรและปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งสร้างความพึงพอใจหรือบางครั้งมีผลในทางตรงกันข้าม คือสร้างความไม่พึงพอใจของมนุษย์ในองค์กร (วิไล พินิจพงศ์, 2558)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการอิทธิพลทางสังคมที่บุคคลหนึ่งใช้อิทธิพลต่อผู้อื่นให้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ร่วมทั้งการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลขององค์กร เพื่อประโยชน์ส่วนรวม หรือเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยต้องได้รับความยินยอมจากผู้ปฏิบัติ

คุณสมบัติของผู้นำ

ผู้นำ (Leader) คือ บุคคลที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มให้ทำหน้าที่ของตำแหน่งผู้นำ โดยได้มีนักวิชาการได้อธิบายคุณสมบัติผู้นำที่ดี สามารถสรุปได้ดังนี้

1) ความรู้ ความรู้เป็นสิ่งจำเป็นที่สุด มิได้หมายถึงเฉพาะความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่เท่านั้น หากแต่รวมถึงการเฝ้าหาความรู้เพิ่มเติมในด้านอื่น ๆ

2) ความริเริ่ม คือ ความสามารถที่จะปฏิบัติสิ่งหนึ่งสิ่งใดในขอบเขตอำนาจหน้าที่ได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องคอยคำสั่ง

3) มีความกล้าหาญและความเด็ดขาด ผู้นำที่ดีจะต้องไม่กลัวต่ออันตรายความยากลำบากและความกล้าหาญจะช่วยให้สามารถผจญต่องานต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้

4) การมีมนุษยสัมพันธ์ ผู้นำที่ดีจะต้องรู้จักประสานความคิด ประโยชน์สามารถทำงานร่วมกับคนทุกเพศทุกวัยทุกระดับการศึกษาได้ ผู้นำที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีจะช่วยให้ปัญหาใหญ่เป็นปัญหาเล็กได้

5) มีความยุติธรรมและซื่อสัตย์สุจริต ผู้นำที่ดีจะต้องอาศัยหลักของความถูกต้อง หลักแห่งเหตุผลและความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น ปฏิบัติงานด้วยจิตที่ปราศจากอคติ

6) มีความอดทน จะเป็นพลังที่จะผลักดันงานให้ไปสู่จุดหมายปลายทางได้อย่างแท้จริง

7) ความมีสติ หมายถึง ความระมัดระวัง ความสุขุมรอบคอบ ความไม่ประมาท มีความฉะฉานในการปฏิบัติงานทันต่อเหตุการณ์ความ เป็นพลังทางจิตที่จะหยุดคิดได้ระตรองต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น

8) มีความรักดี การเป็นผู้นำที่ดีนั้น จำเป็นต้องมีความจงรักภักดีต่อหมู่คณะ ต่อส่วนรวมและต่อองค์การ จะช่วยให้หัวหน้าได้รับความไว้วางใจ และปกป้องภัยอันตรายในทุกทิศได้เป็นอย่างดี

9) มีความสงบเสงี่ยมไม่ถือตัว ผู้นำที่ดีจะต้องไม่หยิ่งยโส ไม่จองหอง ไม่วางอำนาจ และไม่ภูมิใจในสิ่งที่ไร้เหตุผลความสงบเสงี่ยมนี้

ประเภทของผู้นำ

ประเภทของผู้นำจะมีลักษณะตามรูปแบบภาวะผู้นำ ความหมายคือแนวทางที่ทำให้มีทิศทางในการนำแผนไปใช้และจูงใจคน เพื่อทำให้การทำงานในฐานะผู้นำสามารถเลือกนำไปใช้กับคนที่มีความแตกต่างกันไปได้ สำหรับรูปแบบภาวะผู้นำนั้นขึ้นอยู่กับทางเลือกและนำไปใช้ ซึ่งรูปแบบภาวะผู้นำแบ่งได้ดังนี้ (จรรยา ไกรจันทร์, 2552)

1) ผู้นำแบบอัตตาธิปไตย (Autocratic Leader) ลักษณะเผด็จการชอบสั่งการใช้อำนาจกดขี่/ยึดถือตัวเองเป็นศูนย์กลาง /การบังคับบัญชาสั่งการจากข้างบนลงล่าง/ผู้ช่วย คือผู้ใต้บังคับบัญชา

2) ผู้นำแบบเสรี(Laissez-faire leader) ไม่ยึดกฎเกณฑ์ตายตัว ปรับเปลี่ยนได้ตามผู้ร่วมงานเสนอ/ปล่อยผู้บังคับบัญชาปฏิบัติหน้าที่ไปเรื่อย ๆ /ไม่มีความคิดสร้างสรรค์งานใหม่/ไม่มีการประเมินผลงาน

3) ผู้นำแบบประชาธิปไตย(Democratic leader) ยึดถือความคิดกลุ่มเหนือความคิดตนเอง /แบ่งงาน/มอบหมายงานเป็นระบบ/ให้คำแนะนำในการงาน/สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ร่วมงาน โดยใช้กฎเกณฑ์สร้างสรรค์งาน

สรุปได้ว่าผู้นำแบบเผด็จการจะมีอำนาจสูงสุดที่ตัวผู้นำ ผู้นำจะสั่งการและตัดสินใจโดยยึดถือความคิดตนเองเป็นใหญ่ นิยมการให้รางวัลและลงโทษซึ่งจะต่างจาก ผู้นำแบบประชาธิปไตยเป็นผู้นำที่ทำงานโดยอาศัยความร่วมมือกับผู้ใต้บังคับบัญชา การตัดสินใจอยู่บนฐานของการปรึกษาหารือกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำแบบเสรีนิยมจะให้สิทธิการปฏิบัติหน้าที่รวมทั้งการตัดสินใจในเรื่องต่างๆแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเต็มที่

รูปแบบของภาวะผู้นำ

รูปแบบของภาวะผู้นำแบบคลาสสิก

1) ลำดับความต่อเนื่องของภาวะผู้นำ : รูปแบบของภาวะผู้นำแบบคลาสสิกเป็นการศึกษาถึงความเกี่ยวข้องกันระหว่างพฤติกรรมของผู้นำ 2 รูปแบบ คือ

1.1) ภาวะผู้นำที่มุ่งที่หัวหน้าเป็นศูนย์กลาง เปรียบเทียบกับผู้นำที่มุ่งพนักงานเป็นศูนย์กลาง

1.2) ลำดับความต่อเนื่องของภาวะผู้นำแบบเผด็จการ, แบบมีส่วนร่วม และแบบให้เสรีภาพ

2) ตารางการเป็นผู้นำ หรือตารางการบริหาร เป็นตารางการบริหารซึ่งใช้เป็นกรอบงานที่เกี่ยวข้องกับมุมมองของผู้นำที่มีต่องานและพนักงาน และยังเป็นระบบที่ทำให้เกิดความเข้าใจสำหรับการฝึกอบรมผู้นำและการพัฒนาองค์การ กรอบงานจะเกี่ยวข้องกับมุมมองของผู้นำ ดังนี้

2.1) การมุ่งงาน เป็นภาวะผู้นำที่มุ่งที่การเพิ่มผลผลิต

2.2) การมุ่งที่พนักงาน เป็นภาวะผู้นำที่มุ่งที่การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพนักงาน

3) รูปแบบของภาวะผู้นำแบบผู้ประกอบการมีลักษณะดังนี้

3.1) มีแรงจูงใจที่จะประสบความสำเร็จสูง และเผชิญความเสี่ยงอย่างมีเหตุผล

3.2) การมีความกระตือรือร้น และการสร้างสรรค์สูง

3.3) มีแนวโน้มที่จะตอบสนองอย่างรวดเร็วเมื่อมีโอกาส

4) เกร็งเป็นประจำ

5) มองเหตุการณ์ล่วงหน้าอย่างมีวิสัยทัศน์

6) ไม่ชอบงานที่มีลำดับขั้นตอนและระบบราชการและ

7) ชอบที่จะพบกับลูกค้า

รูปแบบผู้นำเชิงบวกเชิงลบ

รูปแบบนี้มีแนวทางที่ต่างกันว่าผู้นำจะใช้เพื่อให้ตรงกับพฤติกรรมของพนักงานที่มีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ คือ

1) ผู้นำเชิงบวก คือ การที่ผู้นำใช้รางวัล มาเป็นผลตอบแทนแก่พนักงาน เพื่อให้เกิดแรงจูงใจและทัศนคติที่ดีที่พนักงานจะมีต่อตัวของผู้นำ

2) ผู้นำเชิงลบ คือ การใช้วิธีที่เข้มงวดเน้นการลงโทษ ถึงแม้ว่าการลงโทษจะเป็นเครื่องมือของผู้นำก็ตาม ผู้นำจำเป็นที่จะต้องใช่วิธีการนี้ด้วยความระมัดระวัง เพราะมักจะมีผลต่อจิตใจของมนุษย์เป็นอย่างมาก ผู้นำเชิงลบจะแสดงออกด้วยการครอบงำและทำตัวเหนือคนอื่น ซึ่งผู้นำมักเชื่อว่า เป็นวิธีที่สามารถทำให้ประสบความสำเร็จได้โดยการลงโทษ ซึ่งวิธีนี้ผู้นำเชื่อว่าอำนาจของเขาจะเพิ่มขึ้น โดยการทำให้ทุกคน กลัวแล้ว ทำให้ผลผลิตสูงขึ้น

รูปแบบผู้นำที่เน้นคนกับเน้นงาน

การเน้นรูปแบบทั้งสองนี้ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมขององค์กร ว่าต้องการให้วัตถุประสงค์การทำงานเป็นไปในลักษณะใด ซึ่งทั้งสองวิธีนี้ จะแตกต่างกันที่วิธีปฏิบัติแต่แท้จริงแล้ว ผลท้ายที่สุด ต่างก็มุ่งเน้นไปที่ประสิทธิภาพงานที่ต้องการเพิ่มผลผลิตทั้งสิ้น คือ

1) ผู้นำแบบเน้นคน (Consideration) ผู้นำที่มีการคำนึงในความต้องการของมนุษย์ในตัวพนักงาน โดยการที่ผู้นำเข้าไปช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น และการให้ความสนับสนุนทางด้านจิตวิทยา ที่อาจจะเรียกได้ว่าการรู้จักใช้คนให้เป็นนั่นเองและ

2) ผู้นำแบบเน้นงาน (Structure) ผู้นำเชื่อว่าจะได้ผลลัพธ์โดยการให้พนักงานยุ่งอยู่เสมอ และสามารถกระตุ้นให้พนักงานทำงานได้มาก ๆ ซึ่งการทำงานในลักษณะนี้ จะทำให้เกิดช่องว่างระหว่างผู้นำและพนักงานห่างกัน เพราะผู้นำจะมุ่งเน้นไปที่จำนวนตัวเลขที่เพิ่มขึ้นของผลผลิต แต่ตัวพนักงานจะรู้สึกไม่มีความสุข เพราะจะทำให้เกิด แรงกดดันหากไม่สามารถทำงานได้ตามเป้าหมายที่ผู้นำกำหนดไว้ (Korrawuth MassComm, 2559)

การบริหารราชการแผ่นดิน

การบริหารราชการแผ่นดินของไทยได้มีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและได้พัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทและแนวทางการพัฒนาประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป และเพื่อแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นจากระบบบริหารราชการแผ่นดินซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาประเทศ โดยการบริหารราชการแผ่นดินในปัจจุบันได้เผชิญกับแรงกดดันสำคัญจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศในการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินในปัจจุบันเป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งกฎหมายดังกล่าวได้จัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินเป็น 3 ส่วน กล่าวคือ ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค และระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศ (คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดินสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ, 2560)

ความหมายของการบริหารราชการแผ่นดิน

การบริหารราชการแผ่นดิน หมายถึง การกำหนดนโยบาย สาธารณะ และทิศทางการปกครองประเทศในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง การต่างประเทศ ให้เป็นแนวทางใดและใช้วิธีการใด จึงจะเป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพ คำนึงในเชิงภารกิจแห่งรัฐ

การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น การกระจายอำนาจตัดสินใจ การอำนวยความสะดวก และการตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยการจัดหาอัตรากำลังเจ้าหน้าที่งบประมาณ เครื่องมือเครื่องใช้ และออกกฎ ระเบียบต่าง ๆ มารองรับ ตลอดจนการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายตามที่อำนาจนิติบัญญัติคือรัฐสภาให้ความเห็นชอบตราขึ้นใช้บังคับ (สุเทพ เอี่ยมคง, 2562)

ผู้มีหน้าที่การบริหารราชการแผ่นดิน

ในอดีตพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นผู้การบริหารปกครองบ้านเมือง ต่อมาในปัจจุบันในการบริหารราชการแผ่นดิน ได้มีการเปลี่ยนจากพระมหากษัตริย์จะทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งซึ่งเป็นผู้ผ่านการพิจารณาให้ความเห็นชอบจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสียงข้างมากตามการกราบบังคมทูลขอของประธานสภาผู้แทนราษฎร และทรงแต่งตั้งรัฐมนตรีอื่นประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินตามหลักความรับผิดชอบร่วมกัน ก่อนเข้ารับหน้าที่รัฐมนตรีต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ คณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดินต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภา เพื่อนำแนวนโยบายของพรรคการเมืองที่นำเสนอต่อประชาชนในคราวหาเสียงเลือกตั้ง หรือที่ประกาศเป็นสัญญาประชาคมให้ผู้สมัครของพรรคได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน มาปฏิบัติเป็นนโยบายให้เกิดผลอย่างแท้จริง และชี้แจงการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ โดยไม่มีการลงมติความไว้วางใจ และเมื่อเข้ารับหน้าที่แล้ว ต้องจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติราชการแต่ละปี (สุเทพ เอี่ยมคง, 2562)

การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินคือการจัดการโครงสร้างของหน่วยงานราชการและองค์กรภาครัฐ รวมถึงการจัดสรรอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ เพื่อให้หน่วยงานดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของรัฐมีแนวความคิดรูปแบบการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินมีอยู่ 3 หลักใหญ่คือ (บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์ และคณะ, 2562)

1) หลักการรวมอำนาจการปกครอง (Centralization) หมายถึงการรวมอำนาจปกครองทั้งหมดไว้ที่รัฐส่วนกลาง คือการบริหารราชการส่วนกลาง อันได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม เป็นผู้ดำเนินการปกครอง

2) หลักการแบ่งอำนาจการปกครอง (Deco centralization) คือการที่ราชการบริหารส่วนกลางแบ่งอำนาจหน้าที่ที่เป็นของราชการบริหารส่วนกลางบางส่วนให้กับราชการบริหารส่วนภูมิภาค แต่เจ้าหน้าที่ การแต่งตั้งโยกย้าย การบังคับบัญชา ยังเป็นของราชการบริหารส่วนกลางอยู่

3) หลักการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) คือการมอบอำนาจการบริหารราชการแผ่นดิน โดยมอบอำนาจทั้งในด้านการเมืองและบริหาร ให้กับราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

การจัดระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินทั้ง 3 ส่วนนี้ ล้วนอยู่ในการควบคุมดูแลของคณะรัฐมนตรี ซึ่งหน้าที่รับผิดชอบบริหารราชการแผ่นดิน อันครอบคลุมไปถึงการกำหนดนโยบายเพื่อให้ข้าราชการนำไปปฏิบัติ การอำนวยความสะดวกและการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนตามกฎหมาย นโยบาย และคำสั่งของคณะรัฐมนตรี

สรุป

ในการบริหารหน่วยงานหรือองค์การ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐบาลหรือเอกชนปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานภายในองค์การคือการมีผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถและทักษะในการบริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีภาวะผู้นำของผู้บริหารที่จะสามารถนำพาองค์การให้มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันที่ปฏิบัติงานเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกันได้ภาวะผู้นำเปรียบเสมือนอาวุธประจำกายของผู้บริหารและผู้นำที่เป็นนักบริหารมืออาชีพที่จะสามารถสร้างอำนาจชักนำและมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นตัวชี้วัดการนำของผู้บริหารที่ได้ชื่อว่ามีอาชีพคือผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพของงานภาวะผู้นำจึงเป็นตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพของงานจำเป็นต้องมีบุคคลที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารซึ่งเราเรียกว่าหัวหน้าหรือผู้บังคับบัญชา หัวหน้าหรือผู้บังคับบัญชาจึงมีความสำคัญในฐานะเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบในการบริหารให้ประสบความสำเร็จ หัวหน้าบางทีก็เรียกผู้บริหารหรือผู้นำ แต่ละคน

จะมีความสำคัญต่อหน่วยงานเพราะความสำเร็จของการบริหารที่ส่งผลไปสู่ความสำเร็จขององค์การจะขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำที่จะใช้ศักยภาพที่มีใช้ทรัพยากรทางการบริหาร อันได้แก่ คน งบประมาณวัสดุอุปกรณ์ และวิธีการให้ประสบความสำเร็จได้อย่างไรความสามารถของผู้นำในการใช้ทรัพยากรบุคคลมาร่วมทำงานด้วยกันจนสำเร็จจะเกิดจากภาวะผู้นำ

เอกสารอ้างอิง

- กานต์ บุญศิริ และพจนารถ พรเจริญวิโรจน์. (2557). ภาวะผู้นำกับการเป็นนักบริหาร การศึกษามีอาชีพ. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 8(1), 1-16.
- คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดินสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ. (2560). การปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินและข้อเสนอการปฏิรูปอื่นที่เกี่ยวข้อง. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- จรรยา ไกรจันทร์. (2552). รูปแบบและประเภทของผู้นำ. สืบค้น 1 กุมภาพันธ์ 2562, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/450297>.
- บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์ และคณะ. (2562). การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน. สืบค้น 28 มกราคม 2562, จาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=>
- วิล พินิจพงศ์. (2558). ภาวะผู้นำทางการศึกษา. สืบค้น 1 กุมภาพันธ์ 2562, จาก <https://shorturl.asia/> Retrieved Fa4NY
- สุเทพ เอี่ยมคง. (2562). การบริหารราชการแผ่นดิน. สืบค้น 28 มกราคม 2562, จาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=การบริหารราชการแผ่นดิน>.
- Bartol, K.M. et al. (1998). *Management: A Pacific Rim Approach* (2nd ed. Roseville) NSW: McGraw Hill.

ภาคผนวก

คำแนะนำสำหรับผู้แต่ง

รูปแบบเอกสารอ้างอิงวารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงบทความ ควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือสามารถสืบค้นได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น ผู้เขียนบทความจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาจนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์

การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม - ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. การอ้างอิงต้นเนื้อความ ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยระบุชื่อ-นามสกุล ตามด้วยวงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุปีที่ตีพิมพ์ เช่น ...สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษฎา แซ่หลี่ (2562) เป็นต้น

2. การอ้างอิงท้ายเนื้อความ ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้ วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) พระไตรปิฎกและอรรถกถา พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์/เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า มาด้วย ตัวอย่างเช่น

“ดูกรภิกษุทั้งหลาย จักร 4 ประการนี้ เป็นเครื่องเป็นไปแก่นมนุษย์และเทวดาผู้ประกอบเป็นเครื่องที่มนุษย์และเทวดาประกอบแล้ว ย่อมถึงความเป็นผู้ใหญ่และความไพศาลในภคะทั้งหลายต่อกาลไม่นานนัก” (อง.จตกก. 21/31/37) เป็นต้น

2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อผู้แต่งแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง, 2560)

3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างชื่อของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (พระมหาสุนันท์ สุนนโท และเกียรติศักดิ์ สุขเหลือง, 2560)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อของผู้แต่งรายแรกแล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (จิตวิวัฒน์ หมั่นมีและคณะ, 2560)

5) กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกันหรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคนให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงปีปัจจุบันมากที่สุด

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Keown, 2010)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสองราย โดยใช้เครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลางระหว่างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสอง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Hersey & Blanchard, 2010)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรกตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ (Kaiser et al., 2010)

เอกสารอ้างอิงที่ใช้อ้างอิงในเนื้อหาบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ

เอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา ทุกเล่มให้อ้างอิงท้ายเล่มด้วยรูปแบบเดียวกัน ดังนี้

ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อพระไตรปิฎก อรรถกถา.//สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

_____. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อหนังสือ/(ครั้งที่พิมพ์).//สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์. พระมหาสุทนต์ อากาศโร. (2548). เครือข่าย : ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พิสิษฐ์ไทย ออฟเซต.

James, C. (2013). *Office markets & public policy*. Chichester, West Sussex: Wiley.

(3) บทความในหนังสือ

ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อบทความ.//ใน ชื่อบรรณาธิการ(บรรณาธิการ).//ชื่อเรื่อง.//(เลขหน้าที่ย่าง).//สถานที่พิมพ์:สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

พระสุกิจ สุกจินโธ. (2559). การสร้างความคิดนามธรรมในวัฒนธรรมไทย. ใน ปิวิตร ว่องวิระ, *ทฤษฎีและวิธีวิทยาของการวิจัยวัฒนธรรม*. (น. 112). กรุงเทพฯ: อัมรินทร์.

(4) บทความในวารสาร

ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อบทความ.//ชื่อวารสาร.//ปีที่(ฉบับที่).//เลขหน้าแรกที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ธิดา ภูมิ. (2557). การวางแผนและการติดต่อประสานงานเชิงพุทธ. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 3(1), 25-31.

(5) บทความในสารานุกรม

ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อบทความ.//ใน/ชื่อสารานุกรม.//เล่มที่อ้าง, หน้า เลขหน้าที่ย่าง).

วุฒิชัย มูลศิลป์. (2549). กฎหมายตราสามดวง. ใน *สารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย* (เล่ม 1, อักษร ก, น. 12-16).

(6) หนังสือพิมพ์

ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์,วันที่/เดือน).//ชื่อบทความ.//ชื่อหนังสือพิมพ์.//เลขหน้า.

สุชาติ เผือกสกนธ์. (2549, 9 มิถุนายน). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. *ผู้จัดการรายวัน*, น. 13.

(7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์

ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อวิทยานิพนธ์.//ระดับวิทยานิพนธ์ สาขาวิชา.//สถานที่พิมพ์:สำนักพิมพ์.

พระปลัดสมพงษ์ กวีวิโส (हररชาธาร). (2558). รูปแบบการบริหารจัดการวัดเพื่อเป็น ศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(8) รายงานการวิจัย

ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อเรื่อง.//รายงานผลการวิจัย.//สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

พระมหาเกษรา กิตติโสภโณ. (2562). รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับวัยรุ่นไทยยุคใหม่ตามหลักพุทธธรรม ผ่านกลไกการขับเคลื่อนโครงการคลินิก

คุณธรรมของพระธรรมวิทยากร (รายงานผลการวิจัย). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(9) สัมภาษณ์

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.// (ปีที่สัมภาษณ์, วัน เดือน).// ตำแหน่ง// [บทสัมภาษณ์].

พระปลัดระพิน พุทธิสารโร. (2559, 5 กุมภาพันธ์). อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย [บทสัมภาษณ์].

(10) สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้แต่ง.// (ปีที่เผยแพร่).// ชื่อเรื่อง.// สืบค้น วัน เดือน ปี.// จาก/แหล่งที่มาของข้อมูล.

ธรรมะไทย. (2560). พระพุทธศาสนาในประเทศไทย. สืบค้น 20 มีนาคม 2560, จาก <http://www.dhammathai.org/thailand/thailand.php>

Buddhism Meditation Triratna Find us Community. (2017). *Who Was The Buddha?*. Retrieved March 20, 2017, from <https://thebuddhistcentre.com/text/who-was-buddha>

(11) ราชกิจจานุเบกษา

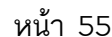
ชื่อเรื่อง.// (พ.ศ., วันที่ เดือนที่ประกาศ).// ราชกิจจานุเบกษา.// เล่ม ตอน.// หน้า.

ข้อกำหนดกรมตำรวจ เรื่อง กำหนดชื่อและประเภทของวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และประเภทของรถที่ใช้เจ้าพนักงานมีอำนาจตรวจสอบผู้ขับขี่. (2537, 13 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 111 ตอนพิเศษ 30 ง. หน้า 31.

(12) หนังสือพิมพ์

ผู้แต่ง.// (ปีพิมพ์, วัน เดือน).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์.// น. หรือ p. หรือ pp. เลขหน้า.

ไทยรัฐ. (2548, 19 เมษายน). เขียวพระสอนศีลธรรม. ไทยรัฐ. น. 3.

ข้อบทรความ (ไทย) (18 pt)

ข้อบทรความ (อังกฤษ) (16 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนหลัก (ไทย) (16 pt), ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนร่วม (ไทย) (16 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนหลัก (อังกฤษ) (16 pt), ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนร่วม (อังกฤษ) (16 pt)

หน่วยงานต้นสังกัดผู้เขียนหลัก (ไทย) (16 pt)

หน่วยงานต้นสังกัดผู้เขียนหลัก (อังกฤษ) (16 pt)

E-mail:.....

บทความย่อ (18 pt) (ไม่เกิน 300 คำ)

(16 pt) บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

ประเภทของการวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า

[illegible]

คำสำคัญ: 3-5 คำ (16 pt) เช่น การเมืองการปกครอง; รัฐบาล; ประชาธิปไตย

Abstract (18 pt) (แปลตามภาษาไทย)

(16 pt) ให้ตรงตามบทความย่อภาษาไทย

Keywords: 3-5 words (16 pt) such as: government politics; government; democracy

บทนำ (18 pt) (ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า และเขียนให้ครอบคลุมทุกประเด็น)

(16 pt) กล่าวถึงความเป็นมาของเรื่องที่ทำกรวิจัยครั้งนี้ ว่ามีความเป็นมาอย่างไรบ้าง พร้อมทั้งอ้างอิงที่มาของข้อมูลนั้นอย่างถูกต้อง

(16 pt) กล่าวถึงปัญหาที่นำมาสู่การวิจัย ให้ตรงประเด็นกับเรื่องที่วิจัยและเชื่อมโยงกับพื้นที่วิจัย ปัญหานั้นเป็นปัญหาที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปและต้องการได้รับการแก้ไข นำเสนอผลงานวิจัยที่ผู้อื่นได้เคยศึกษาไว้แล้ว พร้อมทั้งอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

(16 pt) ทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิจัยในครั้งนี้และหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย พร้อมทั้งอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

(16 pt) สรุปเพื่อเชื่อมโยงไปสู่คำถามและวัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย (18 pt)

1. (16 pt)
2. (16 pt)
3. (16 pt)

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt)

(16 pt) เขียนให้ครอบคลุม 5 หัวข้อ ได้แก่ 1. รูปแบบของการวิจัย 2. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ) 4. การเก็บรวบรวมข้อมูล (ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ) 5. การวิเคราะห์ข้อมูล (ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ) และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย (18 pt) (เขียนให้ครบตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้)

(16 pt) ผลการวิจัยตอบวัตถุประสงค์ทุกข้อ

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ) (ถ้ามี)

คำอธิบายภาพ

ตารางที่ 1 (ชื่อตาราง) (ถ้ามี)

คำอธิบายตาราง

อภิปรายผลการวิจัย (18 pt)

(16 pt) อภิปรายผลการวิจัยที่พบตามวัตถุประสงค์ (ค้นพบอะไร สะท้อนให้เห็นถึงอะไร สอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของใคร พร้อมทั้งอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

องค์ความรู้จากการวิจัย (16 pt)

(16 pt) ระบุองค์ความรู้ที่ค้นพบจากการวิจัยหรือสังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดล และโมเดลมีที่มาจากฐานคิดของแนวคิดหรือทฤษฎีใดอย่างกระชับ เข้าใจง่าย

ข้อเสนอแนะ (18 pt)

(16 pt) นำเสนอข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย อาทิเช่น ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย
ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ และหรือข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt) รูปแบบการอ้างอิงทำย่เรื่องให้วิธีการอ้างอิงระบบนาม-ปี ตามรูปแบบ
American Psychological Association (APA) จำนวนการอ้างอิงในเนื้อหาและทำย่เรื่อง
ต้องตรงกัน

ธิตูฒิ หมั่นมี. (2557). การวางแผนและการติดต่อประสานงานเชิงพุทธ. วารสารพุทธ
นวัตกรรมการจัดการ, 3(1), 25-31.

พระมหาสุทิตย์ อากาศโร. (2548). เครือข่าย : ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ (พิมพ์
ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พิสิษฐ ไทย ออฟเซต.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

วุฒิชัย มูลศิลป์. (2549). กฎหมายตราสามดวง. ใน สารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย (เล่ม
1, อักษร ก, น. 12-16).

สุชาติ เผือกสกนธ์. (2549, 9 มิถุนายน). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น.
13.

James, C. (2013). *Office markets & public policy*. Chichester, West Sussex:
Wiley.

Sample of Original Research Article Preparation

Name of Research Article (English) (18 pt)

Name of Research Article (Thai) (16 pt)

Name and Last name of main author, co-authors (English) (16 pt)

Name and Last name of main author, co-authors (Thai) (16 pt)

Affiliation of the main author (English) (16 pt)

Affiliation of the main author (Thai) (16 pt)

E-mail:

Abstract (18 pt) (Not more than 300 words)

(16 pt) Objectives of this research were: 1.....
2..... and 3..... Populations and sample, research tools, Data
collection, Data analysis, Statistics used for data analysis, Findings were as
follows: (. present only the most interesting research findings).....

Keywords: 3-5 words (16 pt) such as Buddhism, Buddhist Management,
Innovation

Abstract (Thai) (18 pt) (Not more than 300 words)

(16 pt) consistent with Thai abstract.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Keywords: (Thai)

Introduction (18 pt) (should not be more than 4 paragraphs)

(16 pt) mention background of the research topic with brief history as how the topic develops with correct references.....

(16 pt) mention problems leading to research directly to the point of the research and relate the matter to locations in which research is conducted on the common problems generally accepted and want them to be solved.....

(16 pt) Review related at least 2 concepts and theories to be used as guideline for the research and/or theories related to the research topic with correct references of data sources.....

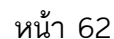
(16 pt) Conclude to connect the matters to research questions and objectives of the research.....

.....

.....

.....

.....

1. (16 pt)

2. (16 pt)

3. (16 pt)

(1.6 pt) Write to cover 5 sub-headlines: Research design, Populations and Samples and Key Informants, Research Instrument (quantitative and qualitative), Data Collection (quantitative and qualitative), Data analysis (quantitative and qualitative), Statistics used to analyzed the data.

(16 pt) results of the research answer all objectives.....

Figure 1: (Name of the figure, if any))

Source: mention the name of the source

Figure captions.....

Table 1 (Name of table, if any)

Table explanation.....

Discussion (18 pt)

(16 pt) Discuss the research findings according to the research objectives (what is discovered? what is reflected? Is it related to at least two topics of the reviewed research works in chapter 2. Discuss them all with references of data sources.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Body of knowledge (18 pt)

(16 pt) Point out the body of knowledge or achievement from the research work. Synthesize the knowledge in form of a model/ Model structure that is concise and easy to understand

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Recommendations (18 pt)

(16 pt) Summarize all research findings in brief, concise and to the point with recommendations derived from the research work as to use the research results and recommendation for further research

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

References (18 pt)

(16 pt) Format of reference is name-year as of American Psychological Associate (APA) References in contents and at the end must be consistent.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ (8-15 หน้า)

ชื่อบทความ (ไทย) (18 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (16 pt) (ตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนหลัก (ไทย) (16 pt), ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนร่วม (ไทย) (16 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนหลัก (อังกฤษ) (16 pt), ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนร่วม (อังกฤษ) (16 pt)

หน่วยงานต้นสังกัดผู้เขียนหลัก (ไทย) (16 pt)

หน่วยงานต้นสังกัดผู้เขียนหลัก (อังกฤษ) (16 pt)

E-mail:

บทคัดย่อ (18 pt) (ไม่เกิน 300 คำ)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ (16 pt) เช่น การเมืองการปกครอง; รัฐบาล; ประชาธิปไตย

Abstract (18 pt) (แปลตามภาษาไทย)

(16 pt) ให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย

.....

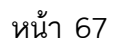
.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words (16 pt) such as: government politics; government; democracy

(16 pt.) เขียนบททวนแนวคิดและทฤษฎีที่นำมาเป็นฐานคิดในวิพากษ์ประเด็นต่างๆ
ในการเขียนบทความวิชาการ

[illegible]

(16 pt)

[illegible]

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ) (ถ้ามี)

คำอธิบายภาพ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตารางที่ 1 (ชื่อตาราง) (ถ้ามี)

คำอธิบายตาราง

.....

.....

สรุป (18 pt)

(16 pt)

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt) รูปแบบการอ้างอิงท้ายเรื่องให้วิธีการอ้างอิงระบบนาม-ปี ตามรูปแบบ

American Psychological Association (APA) จำนวนการอ้างอิงในเนื้อหาและท้ายเรื่อง
ต้องตรงกัน

Sample of Original Academic Article Preparation

Name of Academic Article (English) (20 pt)

Name of Academic Article (Thai) (16 pt)

Name and Last name of main author, co-authors (English) (16 pt)

Name and Last name of main author, co-authors (Thai) (16 pt)

Affiliation of the main author (English) (16 pt)

Affiliation of the main author (Thai) (16 pt)

E-mail:

Abstract (18 pt) (Not more than 300 words)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3 - 5 words (16 pt) such as Buddhism, Buddhist Management, Innovation

Abstract (Thai) (16 pt) (Not more than 300 words)

(16 pt) consistent with Thai abstract

.....

.....

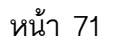
.....

.....

.....

.....

Keywords: (Thai)

(16 pt)

[illegible]

(16 pt)

[illegible]

Figure 1: (Name of the figure, if any))

Source: mention the name of the source

Figure captions.....

Table 1 (Name of table, if any)

Table explanation.....

Conclusion (18 pt)

(16 pt).....

.....

.....

.....

.....

References (18 pt)

(16 pt) Format of reference is name-year as of American Psychological Associate (APA) References in contents and at the end must be consistent.
